

Rubriken lyder... Svininfluensa "Säger bara jösses" Vad säger du?

- En kvalitativ studie av läsarkommentarer i två svenska tidningar

Meliha Berberovic

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Examensarbete inom medie-och kommunikationsvetenskap 15 HP
Informatörsprogrammet VT - 2011
Handledare: Göran Palm
Examinator: Dino Viscovi
Kurs: 2MK300

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar: Studien har som syfte att undersöka läsarkommentarer i förhållande till nyhetstexten i två svenska tidningar för att på sätt få djupare, mer kvalitativ kunskap om vad kommentarfunktionen används till utifrån publiken/läsarens perspektiv. De frågeställningar som jag kommer att utgå ifrån är följande 1. Vilka slags tolkningar ger läsarkommentarer upphov till? 2. Vad finns det för olika typer av kommentarer? 3. Vilka slags samtal blir synliga? Dessa frågeställningar handlar om sambandet mellan nyhetstexten och kommentaren. Sista frågeställningen är nummer 4. Förekommer det skillnader vad gäller tolkningar och samtal beroende på vilken tidning man väljer att ta del av? Här är det intressant att se hur kommentarfunktionen används i två tidningar.

Metod & material: För att studien ska vara möjlig att genomföra har jag valt att använda mig av kvalitativ forskningsmetod detta för att kunna få fram mer djupgående kunskap. En textanalys kommer att användas för att granska nyhetstexten. Läsarkommentarer till nyhetsartiklarna granskas ur en receptionsanalytisk utgångspunkt med fokus på begrepp som forskaren Schröder tar upp. Schröders analysmodell kombineras med Stuart Halls teori om avkodning av mediernas budskap. Schröder och Halls analysmodeller kommer att tillämpas för att kategorisera olika typer av tolkningar. Det empiriska materialet består i första hand av läsarkommentarer från Dagens Nyheter och Aftonbladet. Men även nyhetsartiklar från dessa tidningar har analyserats. Värt att notera är att läsarkommentarer är det som primärt analyseras i den här studien.

Resultat & slutsats: Resultatet från den här studien visar att det finns olika typer av läsartolkningar. Dessa tolkningar är uppdelade i tre kategorier; den sympatiska, skeptiska och cyniska tolkningen. När det kommer till frågan om huruvida det finns skillnader bland tolkningarna beroende på vilken tidning man tar del av visar resultatet att det överlag inte finns några större skillnader. Den cyniska tolkningen är den som dominerar i båda tidningar. Denna typ av tolkning hittar man i den så kallade kritiska kommentaren som är en vanligt förekommande kommentar. Däremot är samtalskommentaren den dominerande och den som varierar beroende på vilken tidning man läser. Den dominerande samtalskommentaren är den som i sin tur ger upphov till två olika typer av samtal. Resultatet visar att det finns två typer av samtal dels det upplevelsefyllda samt det kunskapsgivande samtalet. Dessa samtal ger i sin tur upphov till att det blir möjligt att identifiera två olika typer av offentligheter med hjälp av Habermas teori. Dagens Nyheterers samtal som enligt resultatet är det kunskapsgivande samtalet kan betraktas påminna om en Habermasiansk ”borgerlig offentlighet”. I den här typen av offentlighet präglas det pågående samtalet av vissa speciella drag; bland annat att det är mer sakligt, kunskapsrikt och trovärdigt. Läsarna i det här samtalet tycks överlag vara mer ”kunskapstörstiga” och mer benägna för att hålla en kritisk diskussion istället för en mer underhållande. Till skillnad från Dagens Nyheter präglas Aftonbladets upplevelsefyllda samtal av helt andra drag. Aftonbladets upplevelsefyllda samtal betraktas som upplevelsefyllt, emotionellt än kunskapsgivande. Här är det möjligt att applicera en så kallad ”representativ” Habermasiansk offentlighet. Resultatet visar att kommentarfunktionen inte bara är en plats för läsare att visa upp sina åsikter och samtala med varandra. Den ger också upphov till att nya åsikter kan bildas.

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2. Syfte och frågeställningar	5
2.1 Syfte	5
2.2 Frågeställningar	5
2.3 Uppsatsens disposition	5
3. Teoretisk utgångspunkt & tidigare forskning	6
3.1 Tidigare forskning	6
3.2 Habermas offentlighet	7
<i>3.2.1 Representativ & borgerlig offentlighet</i>	7
3.3 Massmedier & offentlighet	8
3.4 Dagspress & nyheter	9
3.5 Massmediepubliken	9
3.6 Internet & användarinnehåll	11
3.7 Sammanfattning & utvärdering	12
4. Metod & material	13
4.1 Val av forskningsmetod	13
4.2 Val av material	14
<i>4.2.1 Tidningar</i>	14
<i>4.2.2 Svininfluensan som ämne</i>	14
<i>4.2.3 Nyhetsartiklar från Dagens Nyheter & Aftonbladet</i>	14
4.3 Tillvägagångssätt	15
4.4 Sammanfattning & utvärdering	16
5. Resultat & analys	19
5.1 Inledning	19
5.2 Tolkningar	20
<i>5.2.1 Den positiva läsaren</i>	20
<i>5.2.2 Den cyniska läsaren dominerar</i>	21
<i>5.2.3 Att ta del av innehållet eller inte? – den osäkra läsaren</i>	22
5.3 Olika typer av kommentarer	23
<i>5.3.1 Kritiska kommentarer</i>	23
<i>5.3.2 Ifrågasättande kommentarer</i>	25
<i>5.3.3 Information & kunskapssökande kommentarer</i>	25
<i>5.3.4 Dominerande samtalskommentaren</i>	26
5.4 Olika typer av samtal	28
6. Slutdiskussion	32
6.1 Upplevelsefyllt & kunskapsgivande samtal	32
7. Referenser	35
8. Bilagor	36
8.1 Nyhetsartiklar från Dagens Nyheter och Aftonbladet	36
8.2 Frågebatteri vid analys av nyhetsartiklar och läsarkommentarer	37

1. Inledning

Idag kan de flesta av oss med tillgång till internet när som helst på dygnet ta del av information som finns där ute i det offentliga. Givetvis är det möjligt att ta del av information från de traditionella medierna men med internet går allting mycket enklare och snabbare. Med bara ett klick kan vi exempelvis få information om att en ny farlig pandemi sprider skräck i världen. Det är vad man som läsare tror när man läser rubriker som denna ”**Pesten sprider skräck i världen**” där ingressen följer med ”**80 har dött i Mexico nu misstänks smittan ha tagit sig ända till Europa**”¹. Att viruset skulle skörda offer och att hela världen skulle drabbas var precis det som hände. Den första mars 2009 började den nya influensan A (H1N1) eller rättare sagt svininfluensan att spridas i Mexico. Vid den här tidpunkten rapporterades det inte avsevärt mycket om pandemin här hemma i Sverige. Då Världshälsoorganisationen, WHO valde att klassa denna nya influensa till en pandemi innebar det att många människor skulle beröras². Medierna fortsatta att rapportera om dessa händelser men däremot fanns det inte så många aktiva läsare som kommenterade vid början av 2009 då det hela startade. Ju mer allvarlig och närgående svininfluensan blev desto mer rapporterade medierna. Mediebevakningen av svininfluensan var som störst under året 2009 men fortsatte även under 2010. Under 2009 hade Aftonbladet och Dagens Nyheter mer än 300 artiklar publicerade vardera. Läsarna blev som mest aktiva vid hösten 2009 och framåt. En anledning till detta kan troligtvis vara att svininfluensan berörde Sveriges befolkning vid hösten 2009. När svininfluensan drabbade Sverige beordrade svenska myndigheter att alla skulle få möjlighet att vaccinera sig. Medierna fortsatte givetvis med att informera allmänheten om vad som pågick lokalt samt globalt.

Med internet går allting mycket enklare och snabbare. Internets framväxt har lett till att de traditionella massmedierna utvecklats. Att synas på nätet har för tidningarnas del varit enkelt men det är desto svårare att hålla sig kvar då det råder en stark konkurrens. Ulrika Hedman menar att det hela har för tidningar kommit att handla om en så kallad ”kamp”. En kamp för att locka till sig allt fler läsare. Men hur går man tillväga för att locka läsare? Är det bara att skriva som ovan nämnda rubrik från Aftonbladet eller kan man lyckas på andra sätt? Rubriken ”**Pesten sprider skräck i världen**” säger givetvis en hel del. Den är tilltalande men samtidigt hotfull och som läsare blir det svårt att låta bli att inte läsa. Men en slag kraftig rubrik och bra nyhetsinnehåll är inte avgörande för att läsaren ska bli övertygad om att stanna kvar på nättidningen i fråga. En lösning som de flesta tidningar har tillämpat för att troligtvis locka läsare är att införa interaktiva funktioner som exempelvis en kommentarfunktion. Med hjälp av en kommentarfunktion kan läsare förutom att ta del av information och kunskap också själva delta och bidra. Kommentarfunktionen framkallar alltså en form av användargenererat innehåll där läsaren utan någon som helst journalistisk bakgrund kan bidra med egen information och kunskap. Begreppet användargenererat innehåll innebär att läsare kan dela med sig av eget producerat material i form av kommentarer, foton, berättelser med mera. För att analysera användargenererat innehåll i läsarkommentarer och på det viset få djupare kunskap kommer Habermas offentlighetsteori att tillämpas. Denna teori ska leda till tolkning och förståelse för hur kommentarfunktionen faktiskt används av läsare.

¹ Artikel från Aftonbladet (2009-04-06: article11789228)(11-05-29)

² <http://www.krisinformation.se/web/StartPage.aspx?id=31105>

Men hur ser situationen ut vad gäller användargenererat innehåll? Enligt Hedman och andra forskare anses användargenererat innehåll vara ett utbrett forskningsområde. Det finns alltså många olika aspekter att undersöka vilket jag själv har lagt märke till när jag genomförde min granskning i början av arbetsprocessen. Tidigare forskning som jag väljer att belysa i den här studien har mestadels fokuserat på det journalistiska och redaktionella perspektivet. I dessa studier belyser man vad användargenererat innehåll innebär för nyhetsproduktionerna och journalistiken. De forskare som belyser detta är Hedman och Ugille och Paulussen för att nämna några. Dessa forskare utgår från kvantitativ forskning.

Ugille och Paulussen belyser i sin studie att användargenererat innehåll är användbart. Men alla människor betraktar användargenererat innehåll på olika sätt. Många av de tillfrågade informanter i deras studie väljer att betrakta användargenererat innehåll som en sekundärkälla av information. Detta på grund av den dåliga kvaliteten som oftast följer med användargenererat innehåll. Då användargenererat innehåll är skapat av personer utan någon journalistisk bakgrund är det lätt hänt att det uppstår brister rent språkmässigt. I vissa fall kan materialet även färgas av läsares egna åsikter. Detta leder i sin tur till vad de kallar för ”increased workload”³ med andra ord betydligt fler arbetsuppgifter för de ansvariga.

Svensk forskning kring området förekommer. Forskaren Bergström väljer bland annat att belysa användargenererat innehåll utifrån publikens perspektiv. Med kvantitativ utgångspunkt belyser Bergström vem läsaren är, hur denne använder sig av kommentarfunktionen samt andra funktioner som finns att hitta online. Det som Bergström konstaterar är att E-post och vardaglig informationssökning är bland de vanligaste områden som läsare väljer att ägna mest tid åt. Vidare menar hon att bloggar växer sig allt starkare detta är tydligt då många läsare både skriver och läser bloggar. Andra områden som läsare använder sig av på nätet är att läsa nyheter samt göra bankärenden⁴. Det förekommer många studier kring analys av bloggar och andra sociala, interaktiva funktioner förutom kommentarfunktionen.

Vad kan man konstatera gällande användargenererat innehåll? Sammanfattningsvis är det möjligt att dra slutsatsen att det finns en hel del forskning inom området för användargenererat innehåll precis som Hedman själv menar. Vidare hävdar hon att även om området kring användargenererat innehåll är ganska brett så är det också ganska nytt och utforskat. Den här studien är inte tänkt till att bidra med något helt nytt inom området då tidigare studier redan har berört området mer eller mindre. Med detta sagt är syftet med den här studien att möjligtvis tillföra mer djupgående kunskap inom området. Mer specifikt intresserar jag mig för att granska publikens förhållningsätt till den här användargenererade kommentarfunktionen. Området som jag intresserar mig för har inte någon form av kunskapslucka där det blir möjligt att bidra med ny kunskap. Det finns tidigare studier som mer eller mindre belyser kommentarfunktionen. Men att tillföra mer kunskap inom området kan i min mening aldrig bli fel. Kunskap eftersträvas speciellt när det handlar om ett nytt och aktuellt område som användargenererat innehåll.

³ Paulussen, Steve och Ugille Peter (2008) User Generated Content in the Newsroom. Sidan 35

⁴ Bergström, Annika (2008) Användare i webbjournalistiken. Sidan 381

2. Syfte och frågeställning

I och med tidigare forskning inom området vet vi att kommentarfunktionen används av läsare. Men det vi däremot inte vet är hur och i vilken utsträckning kommentarfunktionen faktiskt är användbar. För att kunna ta reda på vilka slags tolkningar som läsare ger uttryck för i kommentarfunktionen kommer denna studie att fokusera på krishändelsen svininfluensan. Svininfluensan är intressant att titta på då den ger upphov till läsarkommentarer. Med detta som utgångspunkt kommer därför uppsatsens fokus i första hand vara på läsarkommentarer angående svininfluensan i två svenska nättidningar.

2.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka läsarkommentarer i förhållande till nyhetstexten i två svenska nättidningar. Målet med studien är att få djupare förståelse om hur kommentarfunktionen används av läsare. Mer specifikt intresserar jag mig för att analysera läsarkommentarer och dessa läsarkommentarer kommer i sin tur att tolkas utifrån Habermas teori om offentlighet som är huvudteorin.

2.2 Frågeställning

För att uppnå syftet med studien kommer jag att utgå ifrån följande frågeställningar:

Samband mellan nyhetstexten och kommentaren i två tidningar.

- Vilka slags tolkningar uppstår?
- Vad finns det för olika typer av kommentarer?
- Vilka slags samtal blir synliga?

Skillnader vad gäller läsarkommentarer vid jämförelse av två tidningar.

- Förekommer det skillnader vad gäller tolkningar och samtal beroende på vilken tidning man väljer att ta del av? Och hur ser dessa ut?

2.3 Uppsatsens disposition

Inledningsvis presenterades uppsatsen och därefter gavs en tydlig beskrivning av problemformulering, uppsatsens syfte och frågeställningar. I kapitel tre som följer presenteras den teoretiska utgångspunkten tillsammans med tidigare forskning inom området. Valet av metod och material presenteras tillsammans med tillvägagångssättet i kapitel fyra. Den insamlade empirin redovisas och analyseras i kapitel fem men det är först i slutdiskussionen det vill säga det sista kapitlet som en utförligare sammanfattning av resultatet ges.

3. Teoretisk utgångspunkt & tidigare forskning

Det här kapitlet inleds med att presentera tidigare forskning inom området. Därefter följer en presentation av Habermas teori om det offentliga rummet. Denna teori kommer att vara utgångspunkten för den här studien. Utöver det följer avsnitt om massmedier och offentlighet. Vidare presenteras massmediernas publik, dagspress och nyheter. I det efterföljande avsnittet beskrivs begreppet användarinnehåll med fokus på kommentarfunktionen. Som avslutning på det hela presenteras en kort sammanfattning och utvärdering.

3.1 Tidigare forskning

Som det inledningsvis nämns har mycket av både svensk och amerikansk forskning kring användargenererat innehåll fokuserat på det journalistiska och redaktionella perspektivet. De flesta forskare har då utgått från en kvantitativ undersökning där man fastställer mängden istället för att undersöka mer på djupet. Utifrån tidigare kvantitativa studier vet vi hur redaktioner och journalister väljer att förhålla sig till användargenererat innehåll. Vi vet också en del om det publika perspektivet det vill säga vad läsare gör online och i vilken utsträckning de använder sig av olika interaktiva funktioner. Forskaren Bergström ger bland annat svar på detta i sin kvantitativa studie om användargenererat innehåll ur publikens perspektiv. Där belyser hon att 33 procent av befolkningen vid enstaka tillfällen läser andras artikelkommentarer⁵. Vidare belyser hon att endast en liten skara av läsare faktiskt bidrar själva. Det man kan konstatera enligt Bergström är att yngre mer flitigare aktiva läsare tenderar att bidra med användargenererat innehåll i en större utsträckning än andra.

Vad gäller svenska kvalitativa studier om användargenererat innehåll från läsarens perspektiv har det mestadels handlat om exempelvis bloggar och andra interaktiva funktioner. Även om de flesta studier har varit av kvantitativ karaktär så är jag övertygad om att kvalitativa studier förekommer. Som de tidigare studierna visar vet vi att användargenererat innehåll förekommer och att det är viktigt. Men hur ser situationen egentligen ut?

Enligt forskaren Hedman är det användargenererade innehållet som hittar i webbtidningarna där för att stanna. Vidare menar Hedman att även om alla läsare inte är så pass insatta vad gäller användargenererat innehåll som exempelvis forskaren Bergström belyser i sin studie är det ändå så pass viktigt att det inte kommer att försvinna. Även andra forskare som exempelvis Paulussen och Ugille tycks också hålla med om att det användargenererade innehållet numera har blivit allt mer betydelsefullt. Men däremot menar de att - vilken betydelse användargenererat innehåll kommer att ha för nättidningars framtid är svårt att säga då man egentligen inte vet hur det kommer att utvecklas i framtiden. Därför är det lämpligt att undersöka området kontinuerligt för att få en uppfattning om hur det kan utvecklas. Dessutom har tidigare forskning som åskådliggjorts i den här studien varit några år gammal därmed är det värt att undersöka området igen då mycket kan hända på exempelvis tre år.

⁵ Hedman, Ulrika (2009) Läsarmedverkan: Lönande logiskt lockbete. Sidan 18

3.2 Habermas offentlighet

Den tyske Jürgen Habermas skrev en bok vid namn ”*Strukturwandel der Öffentlichkeit*” (översatt på svenska - offentlighetens strukturomvandling⁶) mer känd under titeln som ”*Borgerlig offentlighet*”. Habermas bok om den borgerliga offentligheten är enligt Gripsrud en beskrivning av offentlighetens utveckling. Men vad innebär begreppet offentlighet? Vanligtvis kan begreppet offentlighet förknippas med en plats – tillgänglig, öppen för allmänheten som exempelvis ett café eller universitet. Vad gäller webbtidningars kommentarfunktion kan även den betraktas ur ett offentlighetsperspektiv men desto mer som ett offentligt rum än offentligt plats. Grundtanken med Habermas tankesätt angående offentlighet är att läsaren i det här fallet går ut från sin egen privata sfär och ger sig in den allmänt offentliga för att göra sin röst hörd. När jag skriver att läsaren går ut från sin egen privata sfär menar jag att denne lämnar sin närmaste krets av bekantskap såsom familj och vänner för att samtala med andra okända personer rent av främlingar. Nuförtiden kan läsare dessutom delta i det offentliga utan att lämna sin privata sfär som exempelvis hemmet. Detta hade inte varit möjligt om det inte vore för datorer och internetuppkoppling.

Habermas definition av begreppet offentlighet kan betraktas som ”[...]ett område i vårt sociala liv i vilket något som närmar sig allmän opinion kan formeras. Tillträde garanteras alla medborgare[...]” (Habermas 1979 citerad i Svensson 2007 s 67)⁷. Med andra ord innebär det att läsaren använder kommentarfunktionen för att konversera och diskutera med andra deltagare. I det offentliga rummet, kommentarfunktionen bildas en sammanslutning av personer (läsare) som konverserar och diskuterar med varandra. Mer specifikt liknar Habermas definition den mer borgerliga offentligheten, ”*den resonerande och läsande publikens värld*”⁸ som han uttrycker det. Resonerande personer som på den tiden samlades offentligt för att konversera bestod av en blandad sammanslutning av personer. I det här ”[...]blandade sällskapet som inte bara består av lärda specialister utan även affärsfolk märker man att en annan konversations samtal [...] har sin plats här nämligen resonerandet”.⁹ Det resonerande och läsande folket i det borgerliga samhället var enligt Habermas ”egendomsägare” och intellektuella¹⁰. I dagens samhälle ser vi betydligt fler olika typer av individer, läsare som väljer att ta del av kommentarfunktionen.

3.2.1 Representativ & borgerlig offentlighet

De tidigare nämnda begreppen privat och offentligt kommer från antikens ”*polis-sfären*” (det gemensamma, offentliga) och ”*oikos-sfären*” (det enskilda, privata).¹¹ I dag förekommer det skillnad mellan det privata och offentliga (även om internets framväxt kan ha medfört en allt mer diffus skillnad i vissa avseenden). Men i det förmoderna samhället fanns nästan inte någon skillnad mellan det gemensamma, offentliga och det privata menar Gripsrud utifrån Habermas tankesätt. En anledning till detta var enligt Gripsrud att det förmoderna samhället styrdes av (eliten) kungar och andra privilegierade personer. På den tiden hade eliten total maktdominans och befann sig därmed högt upp i hierarkin¹². Eliten visade upp sin makt och tilltalade det ”fattiga” folket med en form av top-down kommunikation. Det här beteendet med att visa upp sin egen status och makt offentligt är enligt Gripsrud karakteristiskt för den *representativa offentligheten*. I det

⁶ Habermas, Jürgen, (2003) *Borgerlig Offentlighet* kategorierna ”privat” och ”offentligt” i det moderna samhället. Sidan. 1

⁷ Svensson, Anders (2007) *Från norra ståplats till cyberspace*. Sidan 67.

⁸ Habermas (2003:94)

⁹ Habermas (2003:94)

¹⁰ Habermas (2003:51)

¹¹ Habermas (2003: 7)

¹² Gripsrud, Jostein (2002) *Mediekultur, mediasamhälle*. Sidan. 284

förmoderna, representativa samhället var alltså individen, det individuella betydligt viktigare än det gemensamma som kom att präglas i den borgerliga offentligheten. Habermas väljer att redogöra för olika typer av offentligheter tillsammans med mediernas roll i sammanhanget. Vi vet att medierna tillsammans med individerna spelar en väsentlig roll i Habermas offentlighetssammanhang men trots allt är det”[...]varken rummet eller sammanslutningen som är det centrala fenomenet i Öffentlichkeit utan vad sammanslutningar av människor gör i rummet[...]” (Sandvoss 2003 s 57 citerad i Svensson 2007 s73). Det är med andra ord varken medierna (kommentarfunktionen) som är avgörande i Habermas offentlighet inte heller är det sammanslutningen av läsare. Det avgörande i offentligheten är det pågående samtalet som förs bland deltagare i kommentarfunktionen. Det är utifrån det pågående samtalet som man möjligtvis kan identifiera och applicera en tänkbar Habermasiansk offentlighet och på det viset få en förståelse för hur kommentarfunktionen faktiskt används.

3.3 Massmedier & offentlighet

De traditionella medier som tidningar, radio och television har varit och är fortfarande en viktig del i det moderna samhället. Medierna har en viktig funktion att uppfylla och det är att förse medborgare med information och kunskap om vad som händer i och utanför samhället. I början av 1800 talet var det början för Habermas ”*offentlighetens förfall*”. Denna förändring som offentlighetens förfall egentligen innebär, medförde att medierna blev allt mer kommersialiserade såväl som i Sverige som utomlands¹³. Enligt Gripsrud började tidningarna att omprioritera det egna medieinnehållet och som resultat av förändringen blev allt fler samhällsinriktade viktiga nyheter vinklade för att passa den stora publiken¹⁴. Mediernas tidigare primära syfte om att informera och upplysa folket var inte längre aktuellt istället var det betydligt viktigare att tjäna pengar på verksamheten genom att sälja underhållande nyheter. Förändringen under den här tiden innebar att folket gick från att vara en resonerande och bildande publik som Habermas kallar för ”*aktiva samhällsmedborgare*” till allt mer ”*upplevelsekonsumenter*” vars främsta intresse var underhållning¹⁵.

Det råder inget tvivel om att massmedierna i dagens samhälle har en stark ställning. Vi tar del av det som medierna erbjuder för att vi skall kunna orientera oss i omvärlden menar Hadenius m.fl. Massmedierna skall förutom att fungera som ett forum för debatt också finnas tillgängliga för att informera och granska. Dessa aspekter är en förutsättning för en fungerande offentlighet menar Hadenius m.fl. Att det finns ett starkt behov av medier är inte konstigt då vi i genomsnitt per dag ägnar cirka fem timmar på massmedier såsom press, radio, tv och internet för den delen¹⁶. Varför medierna anses vara viktiga för oss är inte endast på grund av att de ger oss kunskap om vad som händer i omvärlden utan också för att de fungerar som en länk mellan olika grupper av individer i samhället. Genom tidningar på nätet får vi kunskap och information men tidningen som ett medium i sig fungerar också som ett offentligt rum då en kommentarfunktion erbjuds för tidningens läsare. I det offentliga forumet det vill säga kommentarfunktionen har läsare möjlighet att utbyta åsikter och kunskap genom att konversera med andra individer.

¹³ Hadenius, Stig m.fl. (2008) Massmedier - Press, radio och tv i den digitala tidsåldern. Sidan 57.

¹⁴ Gripsrud (2002:295)

¹⁵ Gripsrud (2002:297)

¹⁶ Hadenius m.fl.(2008:15)

3.4 Dagspress och nyheter

Den första svenska dagstidningen som framställdes var i början på 1600 talet och sedan dess har dagspressen utvecklats. Enligt Hadenius m.fl. har de svenska etablerade tidningarna som exempelvis Aftonbladet och Dagens Nyheter lyckats behålla sin position trots konkurrerande medier men vägen dit har inte varit enkel. Idag är det tydligt att medielandskapet har förändrats då vi har ett betydligt större utbud. Men trots förändringen har exempelvis dagspressen fortfarande en viktig roll i samhället. Enligt Hadenius m.fl. har dagspressen genomgått en förändring, framförallt handlar det om de så kallade ”partianknytningar” som förekom tidigare. Dessa har numera sakta men säkert försvagats. Idag betraktar vi Aftonbladet och exempelvis Dagens Nyheter som allt mer politiskt obundna tidningar till skillnad från förr i tiden. Ytterligare en förändring som Hadenius m.fl. tar upp är att dagspressen har genomgått en förändring vad gäller tidningsformen där den vanliga papperstidningen utvecklats till att även finnas i webbform. Hursomhelst, skiljer sig den vanliga papperstidningen inte avsevärt mycket från webbtidningen då det i huvudsak handlar om en och samma tidning. Men den framträdande skillnaden är att webbtidningar förmedlar och uppdaterar nyheter dygnet runt samtidigt som de erbjuder en rad olika funktioner. Dessa funktioner kan man inte hitta i den vanliga papperstidningen menar Hadenius m.fl. Papperstidningarnas webbversion har enligt Hadenius m.fl. en väldigt stark ställning idag. Sedan 2006 har antalet dagstidningar på nätet ökat, sammantaget finns det mer än 120 dagstidningar på nätet. Bland dessa 120 dagstidningar visade sig Aftonbladet vara den mest besökta webbtidningen¹⁷. Kanske beror det på att Aftonbladet var först ut med att lansera det egna medieinnehållet på nätet och därmed tryggt sin plats.

Vad gäller nyhetsinnehållet förekommer det globala samt lokala händelser och vissa av dessa händelser är betydligt viktigare och oftast mer uppmärksammade i media än andra. Det leder till frågan vad är det för typ av nyheter som dominerar bland tidningarna? Enligt Hadenius m.fl. tycks Håkan Hvitfelt ha svar på denna fråga. Enligt hans studie om vad som blir nyheter visar resultatet att händelser som handlar om politik, ekonomi eller kriser av olika slag tenderar att uppmärksammas mer än andra nyhetshändelser. En rimlig anledning till detta är att exempelvis kriser betraktas som hotfulla, överraskande och på det viset också viktiga. Krishändelser är mestadels förutsedda men i de flesta fall kan kriser vara överraskande och detta kan medföra konsekvenser för samhällets olika funktioner menar Falkheimer. För mediernas del innebär detta en omfattande rapportering för att beskriva händelsen och eftersom händelsen är av viktig karaktär kommer den att publiceras på förstasidan som en huvudnyhet. När det handlar om viktiga nyhetshändelser som kriser eller politik för den delen tenderar allmänheten att engagera sig mer än vanligt. Under svininfluensatiden var medierna aktiva med att informera och läsarna var för den delen inte passiva. Detta är som tydligast i kommentarfunktionen där läsarna var flitiga med att framföra egna synpunkter angående händelsen.

3.5 Massmediepubliken

Vi människor tar dagligen del av medieinnehåll som tidningar, tv och inte minst internet erbjuder. Våra vardagliga rutiner präglas av medier, en dag utan tillgång till exempelvis internet skulle medföra svårigheter för det flesta av oss. Men alla individer är olika, har olika preferenser och därmed olika medievanor. Så frågan är hur ser massmediepubliken ut? Och vad väljer denna publik att konsumera? Att undersöka massmediepubliken är inte en enkel uppgift. Flera studier har dock genomförts och därmed tillfört kunskap inom området. Utifrån dessa studier vet vi att

¹⁷ Hadenius m.fl. (2008: 158)

människors mediekonsumtion är relativt stabil. Hadenius m.fl. anser att den vanligaste förklaringen till mediekonsumtionens stabilitet är att vi människor inte ändrar våra vardagliga rutiner även om exempelvis medieutbudet ökar¹⁸. Har vi fler medier att välja mellan tenderar vi med större sannolikhet att kombinera dessa samtidigt. Hadenius m.fl. väljer att skilja mellan det så kallade ”sällandagsmedier” och ”vardagsmedier”. Det han troligtvis menar är att alla människor inte använder alla medier som de har tillgång till. För vissa personer kan exempelvis internet¹⁹ vara ett vardagsmedium som används dagligen och för andra personer kan exempelvis radion vara ett sällandagsmedium som används vid enstaka tillfällen²⁰.

Enligt tidigare mätningar som genomförts för att studera publikens ”medieinställning” menar Hadenius m.fl. att de flesta människor har ett slags personligt förhållningsätt till massmedier. Där läsarens intresse och andra faktorer är avgörande för hur denne kommer att förhålla sig till massmedier. Resultatet från dessa mätningar visar att publiken överlag har en positiv inställning och högt förtroende för de traditionella medierna. Men å andra sidan menar Hadenius m.fl. att samtidigt som mediekonsumtionen från publikens sida är relativt stabil anses publiken, läsarna vara selektiva när det kommer till medieval²¹. En möjlig förklaring till att publiken är selektiv är att medierna är kopplade till vad Hadenius m.fl. kallar för ”livsstilar” där läsarens intresse och andra preferenser troligtvis är avgörande för hur denne kommer att välja och använda massmedier. Förutom intresse kan andra faktorer som ålder, kön och exempelvis utbildning också vara avgörande för läsarens medieval.²²

Mediernas främsta uppgift är att informera om händelser i samhället. Utifrån ett kommunikationsperspektiv agerar medierna som sändare och läsarna, publiken som mottagare. I den här processen skapar medierna en form av ”[...] mening och de medverkar till att skapa mening hos läsaren”²³ Men vad innebär egentligen mening? Enligt Bruhn-Jensen kan mening betraktas som en ”produkt” en lämpligare förklaring skulle kunna vara budskap. I den här kommunikationsprocessen förmedlar medierna alltså ett budskap som läsaren sedan ska ta del av. Men oavsett hur medierna väljer att förmedla budskapet är det inte alltid säkert att publiken kommer att tolka, avkoda budskapet på samma sätt. Alla individer är olika och därmed kommer budskapet att troligtvis tolkas på olika sätt. Stuart Hall talar om ”gynnad tolkning”. Begreppet ”gynnad tolkning” handlar om hur vi avkodar rättare sagt tolkar mediernas budskap. Hall menar att publiken uppfattar mediernas budskap utifrån tre steg. Det första kallar han för den dominerande uppfattningen. Med andra ord väljer läsaren att tolka mediernas budskap utifrån en (positiv inställning). Den andra tolkningen är en mer oppositionella (negativ inställningen) och slutligen talar Hall om den negocierade (neutral inställningen).²⁴ Det man kan konstatera är att publiken troligtvis utgår ifrån dessa tre steg vid tolkning av mediernas budskap. Även Hadenius m.fl. så kallade ”livsstilar” det vill säga läsarens intressen kan påverka hur läsaren i sin tur tolkar mediernas budskap.

¹⁸ Hadenius m.fl. (2008: 337)

¹⁹ Internet är en distributionskanal men i det här sammanhanget väljer jag att betrakta det som ett medium.

²⁰ Hadenius m.fl. (2008:343)

²¹ Hadenius m.fl. (2008:390)

²² Hadenius m.fl. (2008: 375)

²³ Bruhn, Jensen, Klaus (2009) Medier och samhälle, en introduktion. Sidan 7.

²⁴ Fiske, John (2007) Kommunikationsteorier, en introduktion. Sidan 150

3.6 Internet & användarinnehåll

De traditionella massmedierna i samhället anses fortfarande dominera medielandskapet men situationen har förändrats framförallt har förändringen berott på den nya teknikens utveckling i början av 2000-talet. Teknikens framväxt har lett till att internet blivit en viktig kanal när det kommer till att kommunicera och informera. Med internet har det blivit allt enklare och snabbare att kommunicera men också när det gäller att få tag på information som tidigare ansågs vara omöjlig. De flesta unga som gamla har idag tillgång till datorer och internetanslutning i hemmet. I Olle Findahls rapport *Svenskarna och Internet 2010* hävdar han att 85 procent av befolkningen över sexton år har tillgång till internet i det egna hemmet. Hadenius m.fl. menar att internet användarna har ökat under 2000-talet. Under år 2007 var närmare sextio procent av befolkningen dagligen aktiva på nätet²⁵. Bland dessa var troligtvis de flesta unga och högtbildade. För enligt Hadenius m.fl. och Bergström är det framförallt de yngre och de med högre utbildning som tenderar att använda internet i en allt större utsträckning än andra grupper.

Med internet medföljer också begreppet interaktivitet. De flesta webbtidningar har idag kommentarfunktion aktiverad och det är med hjälp av denna kommentarfunktion som möjligheten för interaktivitet finns. Andra exempel på funktioner med möjlighet till interaktivitet är Wikipedia där innehållet kan produceras av vem som helst. Ett ytterligare exempel är Youtube. På både sidor uppmuntras användargenererat material²⁶. Idag erbjuder de flesta tidningar läsare en plats för interaktivitet där de uppmuntras att skicka in bilder till redaktionerna och dels kommentera nyhetsartiklar om de så vill. När läsare väljer att dela med sig av eget innehåll oavsett om det är på tidningars webbsidor eller på andra sajter kallas det för användargenererat innehåll eller UGC som är en engelsk förkortning för user generated content. Habermas anser att det har skett en förändring hos publiken likaså hävdar Hermes att publiken har förändrats. Den förändringen som han talar om handlar om att människor utan någon journalistisk bakgrund intar nya roller i form av "[...]producers and actors in the news"²⁷. Det Hermes hävdar är att läsare inte längre anses vara passiva istället är de engagerade med att dela med sig av innehåll. Det innehållet som läsare faktiskt delar med sig består i huvudsak av lättare material såsom bilder, berättelser till exempel. Sannolikheten att publiken/läsarna faktiskt kan påverka nyhetsproduktionen är väldigt liten hävdar Hedman utifrån Örnebrings resonemang.

Enligt Bergström är interaktiviteten en väsentlig del i det användargenererade innehållet men det förekommer dock delade åsikter gällande detta. Från redaktionerna sida hävdar vissa att det är positivt att publiken, läsarna är delaktiga medan andra menar att innehållet som läsare producerar endast ska användas om det är nödvändigt. Utifrån publikens perspektiv visar det sig att endast en lite skara av befolkningen anser att användargenererat innehåll är viktigt. För den stora majoriteten av befolkningen tycks användargenererat innehåll vara relativt okänt²⁸. Men varför väljer tidningar att erbjuda olika interaktiva tjänster? Hedman menar att de tidningar som väljer att införa interaktiva funktioner som exempelvis kommentarfunktion strävar efter att göra tidningen mer attraktiv och på det viset locka till sig allt fler läsare²⁹.

²⁵ Hadenius m.fl. (2008:367)

²⁶ Hadenius m.fl. (2008:369)

²⁷ Hermes, Joke (2006) *Citizenship in the Age of the Internet*. Se sidan 296

²⁸ Bergström (2008:384)

²⁹ Hedman (2009:71)

3.7 Sammanfattning & utvärdering

Enligt författarna Rienecker & Jørgensen är en teori ett antagande som skall hjälpa skribenten att beskriva eller förklara det valda undersökningsområdet. I den här studien har jag valt att använda mig av Habermas offentlighetsteori. Habermas offentlighetsperspektiv är rimligt att använda i den här studien då den belyser och beskriver de aspekter av offentligheten som överrensstämmer med studiens empiri. Med hjälp av Habermas teori blir det möjligt att tydligt tolka varför läsare väljer att agera som de gör i kommentarfunktionen. Habermas teori om det offentliga är huvudteorin i den här uppsatsen. Andra teorier som jag har valt att använda mig av är Hall och Schröders teori om avkodning, tolkning av mediernas budskap. Dessa teorier har jag däremot valt att transformera till en metod för att det ska vara möjligt att analysera och besvara frågeställningen om olika tolkningar.

4. Metod & material

Det här kapitlet behandlar studiens metod och material. Först presenteras valet av forskningsmetod och i avsnittet som följer beskrivs och motiveras valet av material och tillvägagångssätt. Som avslutning ges en kort sammanfattning och utvärdering.

4.1 Val av forskningsmetod

För att studien ska vara möjlig att genomföra har jag valt att använda mig av en kvalitativ forskningsmetod. En kvalitativ metod är lämplig för att den ger djupare kunskap om det valda undersökningsområdet vilket i det här fallet är läsarkommentarer i förhållande till nyhetsartiklar. Jag kommer i första hand fokusera på läsarkommentarer men en analys av nyhetsartikeln är oundviklig om man ska dra en slutsats om läsarkommentarerna i tidningarna. En förutsättning för djupare förståelse för varför läsare kommenterar som de gör samt vilka tolkningar exempelvis nyhetstexten ger upphov till bör i första hand de texter som läsaren tar del av granskas. Østbye anser att *"Det är genom texterna som medierna utövar sin makt, påverkar attityder, förmedlar kunskap och ger underhållning av många slag"*³⁰. Att granska nyhetstexten är därmed en förutsättning för att besvara frågeställningarna och därmed uppnå syftet med studien. För att granska nyhetstexten kommer jag att utgå från en kvalitativ textanalys. Med textanalysen blir det möjligt att bryta ner texten i delar för att få en uppfattning om hur texten är konstruerad och därmed få en förståelse för vad nyhetstexten vill förmedla.

En textanalys är användbar när det kommer till att granska nyhetsartiklarna i fråga men enligt Østbye m.fl. som utgår från forskaren Roger Silverstones resonemang, kan analys av texter endast ge kunskap om texten och hur denna är konstruerad. Däremot säger texten inte någonting om hur läsaren kommer att tolka den³¹. Eftersom textanalysen inte kan ge svar på hur läsare kommer att tolka nyhetstextens budskap, som är det väsentliga i den här studien, kommer jag istället att kombinera denna metod med ytterligare en. Metoden som möjligtvis kan ge svar på vilka tolkningar läsaren ger upphov till när denne tar del av nyhetstexter är receptionsanalysen. Receptionsanalysen som metod syftar till att studera publiken, i det här fallet läsare. Den är lämplig att använda eftersom den kan ge svar på hur läsaren tolkar nyhetsinnehållet och därmed blir det möjligt att besvara en av frågeställningarna i den här studien. Värt att påpeka är att jag delvis använder mig av receptionsanalysen och då med fokus på Schröders analys begrepp för att analysera samt kategorisera läsares tolkningar i kommentarfunktionen. I och med att läsarkommentarer är den primära utgångspunkten och sekundärt sambandet mellan nyhetsartikel och läsarkommentarer innebär detta att receptionsanalysen inte användas fullt ut.

Eriksson och Östman menar att intervjuer som insamlingsmetod vid undersökning av publikens tolkningar är vanligt förekommande i receptionsanalysen. Intervjuer är dock inte lämpliga i den här studien då det är omöjligt att få tag på och inte minst identifiera läsare eftersom de flesta som använder sig av kommentarfunktionen är anonyma genom att de skapar sig en påhittad identitet. Med detta som utgångspunkt kommer jag istället använda läsarkommentarer som insamlingsmetod. Eriksson och Östman övertygar mig när de belyser van Zoonens argument att läsarkommentarer kan vara en givande insamlingsmetod på grund av att läsare tenderar att ge uttryck för reaktioner, tolkningar som är betydligt mer naturliga till skillnad från vanliga

³⁰Østbye, Helge m.fl. (2004) Metodbok för medievetenskap. Sidan 64. Egen kursivering.

³¹Østbye m.fl. (2004:64)

intervjuer.³² En trolig anledning till att läsare känner sig betydligt ledigare i sina uttalanden i läsarkommentarer än vid vanliga intervjuer är anonymiteten³³.

4.2 Val av material

4.2.1 Tidningar

I den här studien kommer jag att utgå från två tidningar nämligen Aftonbladet och Dagens Nyheter. Urvalet av tidningarna beror för det första på dess likheter. Med likheter menar jag att båda tidningar har anpassat och gjort det egna medieinnehållet tillgängligt på webben. Utöver det produceras och uppdateras nyheter på tidningarnas webbsidor dygnet runt. Båda tidningar finns på webben och att de dessutom har en kommentarfunktion ansluten till artiklar är givetvis en förutsättning för att det ska vara möjligt att genomföra studien. Utöver likheter finns det skillnader som jag anser kan göra det hela intressant med tanke på att läsarkommentarerna ska jämföras. Med skillnader syftar jag på uppdelningen mellan morgon- och kvällstidningar med fokus på nyhetsinnehållet. Dagens Nyheter anses vara en stor morgontidning som innehållsmässigt tycks vara mer balanserad medan Aftonbladet är en stor kvällstidning vars framträdande drag är att sälja lösnummer³⁴.

4.2.2 Svininfluensan som ämne

Vad gäller urvalet av ämne har jag valt att fokusera på krisnyheten svininfluensan. Valet beror först och främst på att svininfluensan var en nyhetshändelse som fick stor uppmärksamhet i media. En annan anledning till valet av svininfluensa är att den betraktas som en krishändelse och krishändelser är ofta enligt Falkheimer betydligt mer uppmärksammade och dramatiska³⁵. Andra händelser såsom politik och ekonomi skulle likaväl kunna analyseras då även de betraktas som händelser av viktig karaktär. Det skulle kunna vara möjligt att välja två olika händelser och sedan jämföra dessa men eftersom två händelser tar dubbelt så mycket utrymme i uppsatsen var jag tvungen att avgränsa mig till en enda händelse nämligen svininfluensan. Eftersom svininfluensan var en uppmärksam händelse och dessutom berörde en större del av befolkningen ansåg jag att svininfluensan var lämplig att använda eftersom en händelse av den karaktären genererar betydligt fler läsarkommentarer. Mediebevakningen om svininfluensan var som störst under året 2009 även i början av 2010 men därefter började mediebevakningen kring händelsen att minska. Eftersom svininfluensan inte längre är aktuell som den var för två år sedan innebär det att nyhetsartiklarna om svininfluensan som då fanns tillgängliga inte längre finns kvar på tidningarnas förstasida. Att artiklarna inte längre är aktuella har inte skapat problem. Tack vare tidningarnas databaser på internet har jag lyckats få tag på de flesta gamla artiklar såväl som några få aktuella. En fungerande kommentarfunktion till artiklarna fanns fortfarande kvar. Det som är värt att påpeka är att mängden kommentarer till nyhetsartiklarna har varierat från några enstaka till en allt större mängd.

³²Ekström, Mats och Larsson, Larsåke (2010) Metoder i kommunikationsvetenskap. Sidan 310, 326

³³Ekström och Larsson (2010:326)

³⁴Hadenius m.fl. (2008:134)

³⁵Falkheimer, Jesper m.fl. (2009) Kriskommunikation. Sidan 102

4.2.3 Nyhetsartiklar från Dagens Nyheter & Aftonbladet

Vad gäller urvalet av nyhetsartiklar har jag först och främst konsulterat webbtidningars databaser. Detta för att andra mediedatabaser endast gav artiklar och inte läsarkommentarer. För att få fram nyhetsartiklar från webbtidningars databaser sökte jag på ordet "svininfluensan" och då fick jag fram en hel del träffar. Artiklarna i tidningarnas databaser är sorterade enligt "träffar per avdelning" och "träffar per datum". Varje webbtidning har olika avdelningar, den avdelningen som jag kommer att använda mig av är kategorin "nyheter" och därmed utesluter jag annat medialt innehåll. I Dagens Nyheter's avdelning för "nyheter" fanns det totalt 404 artiklar för året 2009. Under året 2010 fanns det 38 artiklar och 2011 totalt 27 artiklar. Totalt blir det 469 artiklar om svininfluensan. I Aftonbladets "nyheter" avdelningen finns det totalt 340 artiklar. Från år 2009 finns det 318. För året 2010 finns det betydligt färre artiklar totalt 15 stycken och slutligen finns det 7 stycken artiklar för 2011. Som siffrorna visar råder det igen brist på artiklar vad gäller svininfluensan men alla nyhetsartiklar har inte analyserats. Dels för att det har varit svårt rent tidsmässigt att hinna med alla, dels beror det på att läsarkommentarer inte finns på alla artiklar. För att det ska vara möjligt att besvara frågeställningarna måste artiklarna handla om samma ämne det vill säga svininfluensan och dels ha läsarkommentarer.

Urval av läsarkommentarer

När det kommer till urvalet av läsarkommentarer har alla inte utnyttjats. Detta på grund av att det dels handlat om en stor mängd kommentarer. Att använda exempelvis 73 kommentarer från en nyhetsartikel hade för det första varit tidskrävande, för det andra hade tagit ett betydligt större utrymme i uppsatsen. Dessutom är exempelvis samtliga 73 kommentarer i en artikel inte tillräckligt "innehållsrika" för att kunna analyseras. Med innehållsrika läsarkommentarer menar jag att de faktiskt säger någonting om något. Med detta sagt har jag därför uteslutit de svårtolkade och fokuserat mer på de innehållsrika läsarkommentarerna för att dessa är i min mening mer givande. Nedan följer de artiklar som har använts i studien. Värt att påpeka är att samtliga läsarkommentarer och nyhetsartiklar för den delen inte är jämt fördelade vilket kan tyckas bristfälligt med tanke på vad som undersöks. Men i min mening är mängden inte avgörande då det handlar om kvalitativ och inte kvantitativ forskning. Mer information om nyhetsartiklarna finns att hitta i bilaga 8.1.

Dagens Nyheter

▪ "Vaccination ökar risk för sömnsjuka" 2011-02-01	73 kommentarer
▪ "Små barn ska vaccineras" 2009-11-06	94 kommentarer
▪ "Bara män döda i influensan" 2009-11-06	7 kommentarer
▪ "Vaccinering startar vecka 42" 2009-09-29	15 kommentarer
▪ "Svininfluensavaccinet är försenat" 2009-09-17	25 kommentarer
▪ "Staten sparade en kvarts miljard på vaccinavtalet" 2009-07-21	33 kommentarer

Aftonbladet

▪ "Besked idag: En vaccindos räcker" 2009-11-06	108 kommentarer
▪ "Narkolepsi i tolv länder" 2011-02-08	27 kommentarer
▪ "Svenska metoden får beröm" 2009-12-04	58 kommentarer
▪ "Hela världen kan drabbas" 2009-04-26	50 kommentarer
▪ "Svinvaccinet kan kosta 300 kronor" 2009-07-15	35 kommentarer

4.3 Tillvägagångssätt

För att uppnå syftet och besvara frågeställningarna har jag valt att kombinera olika kvalitativa metoder såsom textanalys och delvis receptionsanalys. För att ta reda på om det finns ett samband mellan nyhetstexten och kommentarer och därmed besvara de tre första frågeställningarna måste nyhetstexten i fråga analyseras först. Jag har utgått från tre typer av frågor vid analys av nyhetstexten nämligen den som berör textens ämne, vad nyhetstexten handlar om. Språklig utformning, tonen och slutligen textens struktur³⁶. När det kommer till att analysera läsarkommentarer kommer frågor att ställas precis som till nyhetstexten. Dock kan frågorna variera men avsikten är den samma. För att kartlägga vad det finns för olika typer av tolkningar och hur dessa ser ut i läsarkommentarerna och därmed besvara en av frågeställningen, har jag valt att använda mig utav Stuart Halls teori om kodning/avkodning av mediernas budskap som en analysmodell. Eriksson och Östman fäster uppmärksamheten på forskaren Kim Christan Schröders förklaring av hur publiken väljer att ta del av mediernas budskap³⁷. Schröders modell överensstämmer med Stuart Halls analysmodell av mediernas budskap. Detta innebär att tolkningarna kommer att kategoriseras enligt Hall och Schröders tre stegs modell. Även kommentarer kommer att kategoriseras men utifrån en egen variant. För att analysera vad läsarkommentarerna bidrar till för olika samtal kommer fokus vara på den språkliga utformningen i kommentaren det vill säga läsarens ton och vilka argument som används. När det kommer till att besvara frågan angående skillnader vid jämförelse av två tidningar kommer jag att väva samman tidigare aspekter som tolkningar (reaktioner), kommentarer och samtal för att kunna dra en slutsats om hur skillnaderna ser ut bland de utvalda tidningarna.

Som det tidigare nämns i ovanstående kapitel har jag valt att fokusera på ämnet svininfluensan och dess läsarkommentarer i två svenska nättidningar. Datainsamlingen har jag genomfört genom att först och främst gå igenom webbtidningars databaser genom att söka på ordet ”svininfluensan”. Med detta kunde jag då ytterligare avgränsa mig och därmed endast välja artiklar inom kategorin för nyheter. Därmed uteslöt jag irrelevant medicalt innehåll. För att underlätta läsningen samt granskningen valde jag att skriva ut nyhetsartiklar och dess samtliga läsarkommentarer på vanligt papper. Varför jag valde att läsa från vanligt papper och inte från datorskärmen beror till största del på att läsarkommentarer, speciellt när det handlar om en stor mängd inte kan tolkas tydligt då man sitter framför en datorskärm.

4.4 Sammanfattning & utvärdering

Inom vetenskaplig forskning är det enligt Ekström och Larsson viktigt att belysa och ge goda skäl för det slutsatser och argument som man bygger uppsatsen med. Det är också viktigt att visa transparens det vill säga genomskinlighet. Begreppet transparens innebär att man öppet redovisar studiens tillvägagångssätt. Jag har i de föregående delkapitlen utförligt beskrivit urvalet av material och dessutom beskrivit det avgränsningar som gjorts och varför de har varit nödvändiga. Transparens ska i sin tur kunna leda till repeterbarhet det vill säga att andra utomstående ska kunna granska och analysera materialet på samma sätt som jag själv gjort. Dessutom ska den här repeterbarheten leda till vad som kallas för intersubjektivitet. Med intersubjektivitet menar jag att andra forskare ska kunna komma fram till samma slutsats, utifrån samma utgångspunkt som den här studien har och detta är i min mening möjligt. Dels för att jag utförligt har beskrivit tillvägagångssättet och dels för att jag har under arbetsprocessen strävat efter att vara så pass

³⁶ Lundgren, Kristina m.fl. (1999) Nyheter – att läsa tidningstext. Sidan 79. Se bilaga 8.2

³⁷ Ekström och Larsson (2010:315)

objektiv. Det vill säga undvikit att styras av min egen förförståelse allt för mycket när det kommer till analys och tolkning av empirin. Detta för att vara öppen för alternativa tolkningar som kan uppstå under arbetsprocessen. Att sträva efter öppenhet är väsentlig vid vetenskaplig forskning menar Ekström och Larsson. Vidare talar Ekström och Larsson och även Østbye m.fl. för den delen om två andra viktiga begrepp inom vetenskaplig forskning. Dessa aspekter som är validitet och reliabilitet är minst lika viktiga. Med validitet (giltighet) innebär det att man ”mäter det som man har i avsikt att mäta” och reliabilitet (tillförlitlighet) fastställer kvaliteten i ens datainsamling, det vill säga hur väl datainsamlingen har fungerat. Här är det rimligt att belysa både för- och nackdelar. Båda begreppen är användbara för att fastställa den här studiens pålitlighet.

Då den här studien inriktar sig på svininfluensan som är en specifik händelse är det en fallstudie. Studiens empiriska material består primärt av läsarkommentarer och sekundärt av nyhetstexten. Avsikten med urvalet av empiri är att den ska leda till djupare kunskap om hur läsare använder kommentarfunktionen. Aspekter som tolkningar, kommentarer och samtal blir därför avgörande för att besvara slutsatsen. Som jag tidigare nämner kommer samtliga läsarkommentarer till en artikel inte att användas då vissa är bristfälliga och innehållsfattiga. Detta kan tyckas vara en brist, nackdel och till viss del ofullständigt men jag har strävat efter att ta med tillräckligt många utvalda innehållsrika läsarkommentarer för att det ska vara möjligt att besvara syftet och frågeställningen. Därmed bör empirin betraktas som valid då jag i slutändan ändå mäter det som jag avser att mäta precis som Ekström och Larsson menar.

Tack vare nättidningars databaser har jag fått fram en hel del information. Vad gäller den här delen av datainsamlingen har det inte varit några brister. Det som skulle tänkas vara en brist är framförallt att läsarkommentarer kan lätt tas bort av modererare och detta kan möjligtvis påverka samtalet och resultatet. Men det är i det stora hela inget som minskar studiens reliabilitet avsevärt mycket. Studiens datainsamling bör betraktas som tillförlitlig då den i slutändan leder till att det blir möjligt att besvara studiens syfte och frågeställningar. Att jag tagit del av läsarkommentarer utan att veta något om läsarna själva kan tyckas vara bristfälligt, då läsares preferenser kan vara avgörande för hur de väljer att tolka mediernas budskap. Men som det tidigare nämns har jag inte haft möjlighet att fastställa läsares identitet eftersom de flesta är anonyma. Värt att påpeka är att möjligheten till någon form av identifikation av läsare finns där, speciellt när det kommer till Aftonbladets läsare. Som medlem på Aftonbladets kommentarfunktion finns det en möjlighet att inte bara identifiera läsares kön men också ålder och intressen. Detta är dock inte möjligt på Dagens Nyheter kommentarfunktion. I och med att Dagens Nyheter saknade den här typen av identifikation valde jag att utesluta läsares preferenser och därmed avgränsa mig till endast läsarkommentarer.

Begreppen validitet och reliabilitet som nämns tidigare är också en förutsättning för att det ska vara möjligt att generalisera resultatet rättare sagt kunskapen till andra potentiella undersökningsområden. Generaliserbarhet är en annan viktig aspekt i vetenskaplig forskning. ”Genrealiserbarhet innebär att man utifrån en specifik studies händelser kan bidra med kunskap som kan användas ur ett generellt perspektiv³⁸” menar Ekström och Larsson. Med den här studien har jag inte haft som syfte att dra några generaliseringar eftersom urvalet inte är tillräckligt stort för det ska vara möjligt att dra den slutsatsen och dels för att jag endast hade som syfte att fastställa hur och i vilken utsträckning kommentarfunktionen används. Men om man ska

³⁸ Ekström och Larsson (2010:17)

spekulera så kan det vara möjligt att säga med viss försiktighet att ämnet svininfluensan är generaliserbart. För den här kunskapen som jag har fått fram i den här fallstudien om krishändelser (svininfluensan) kan i viss mån appliceras på andra områden såsom politik eller ekonomi. En förutsättning är givetvis att det ska vara inom ramen för användargenerat innehåll. I den här fallstudien har kommentarfunktionen analyserats men man behöver nödvändigtvis inte utesluta andra former av interaktiva funktioner såsom webbteve eller andra webbsidor.

5. Resultat & analys

I det här kapitlet presenteras det empiriska materialet utifrån de utvalda metoderna. Därefter kommer materialet att djupgående analyseras utifrån det teoretiska perspektivet. Slutligen ska sammanfattningen leda till ett slutgiltigt resultat som presenteras i slutdiskussionen.

5.1 Inledning

Internets framväxt har bidragit till att dagspressen men även publiken har förändrats. Idag ser vi att de flesta tidningar på webben har infört olika diskussionsforum där läsare kan samlas och delta i den offentliga debatten. Läsarna har blivit allt mer engagerade med att dela med sig av egna uppfattningar angående ett visst ämne i det offentliga samtalet. Läsare som vill använda kommentarfunktionen och därmed delta i forumet för det offentliga samtalet måste uppfylla särskilda krav gällande kommentarfunktionen. Dagens Nyheter har en variant nämligen följande:

”Kommentarerna ska hålla respektfull ton. Vi förbehåller oss rätten att ta bort inlägg med exempelvis rasistiskt och sexistiskt innehåll (läs vårt regelverk för artikelkommentarer). Vänligen håll dig till ämnet och skriv inte längre än 500 tecken?”

Aftonbladet har en likande variant men utöver det kräver Aftonbladet att läsare skall registrera sig för att erhålla ett inloggningskonto, för utan inloggningskontot är det inte möjligt att använda sig av Aftonbladets kommentarfunktion. Dagens Nyheter har inte samma strikta villkor för sina läsare. Det enda som behövs för att använda Dagens Nyheter kommentarfunktion är att man håller sig inom ramen för anständigt beteende. Precis som ovanstående exempel visar. Skulle man av någon anledning bryta mot villkoren kan tidningarna ta bort den olämpliga kommentaren från sidan. Att granskning av läsarkommentarer i kommentarfunktionen existerar innebär det att man kan begränsa uttalanden som anses vara olämpliga. Men alla är inte eniga om den så kallade granskningen som tidningarna använder sig utav. I följande exempel visar en läsare sitt missnöje angående tidningarnas granskning av läsarkommentarer.

”Varför censureras kommentarerna? är det någon mening att ha möjlighet att kommentera och sedan tar ni bort dessa? och kom inte och påstå att jag inte skrev med respektfull ton...”

Kommentarfunktionen är till för att artiklar skall kommenteras men det vi ofta får se är att läsare varierar i sitt sätt att kommentera. Vissa läsare väljer, som i tidigare exempel, att kommentera om tidningars censur av läsarkommentarer. Andra läsare väljer istället att kommentera angående artikelämnet i fråga. När det kommer till frågan om sambandet mellan nyhetsartiklar och kommentarer visar resultatet att de alla flesta läsare tenderar att konversera om artikeln i fråga men ofta övergår samtalsdiskussionen till ett annat samtalsämne. Det sker med andra ord ett slags ”förflyttning” av diskussionen och med detta sagt innebär det alltså att ämnet i ursprungsartikeln inte längre blir det aktuella, primära samtalsämnet. En rimlig förklaring till detta bör vara att läsare kommenterar varandras kommentarer.

5.2 Tolkningar

När läsaren delar med sig av åsikter i kommentarfunktionen uttrycker denne en form av tolkning av nyhetsinnehållet. Men eftersom alla läsare tolkar nyhetsinnehåll på olika sätt innebär det att olika typer av tolkningar kommer att uppstå. Detta leder till frågan vad finns det för olika typer av tolkningar? För att på ett systematiskt sätt redogöra för olika typer av tolkningar kommer Schrøders tre stegs modell för tolkning av mediernas budskap att tillämpas. Det innebär att tolkningarna kommer att kategoriseras utifrån Schrøders tre huvudtyper av tolkningar av mediernas budskap. Dessa tre huvudtyper illustreras i följande exempel. Utöver Schrøders modell visas ytterligare två exempel nämligen Halls modell samt en förenkling.

I teorikapitlet likaså i exemplet ovan beskrivs även Stuart Halls modell för hur läsare väljer att tolka nyhetsinnehåll. Hall och Schrøders modeller är i princip identiska i beskrivningen men Halls begreppsförklaring av olika tolkningar kan upplevas som svårtolkat. Schrøders begreppsförklaring av tolkningar tycks vara tydligare och därmed lämpligare. En ytterligare förenkling av de tre huvudtyperna ges i form av positiv, neutral och negativ tolkning. I båda tidningar förekommer alla tre tolkningstyper. Av alla dessa tre tolkningstyper finns det en som dominerar i både Dagens Nyheter och Aftonbladet och det är den oppositionella, cyniska, negativa tolkningen. I kapitlet som följer presenteras de tre framträdande huvudtyperna av tolkningar mer utförligt.

5.2.1 Den positiva läsaren

Den *dominanta*, *sympatiska* tolkningen kan beskrivas som en positiv reaktion. En sådan tolkning innebär att läsaren väljer att visa förståelse med andra ord acceptera budskapet som nyhetstexten förmedlar. I de flesta fall relaterar läsaren i först hand till nyhetstexten men det förekommer enstaka fall där läsaren relaterar till det pågående samtalet i kommentarfunktionen. Dessa nedanstående läsarkommentarer relaterar nödvändigtvis inte till nyhetsartikeln men trots detta är det fortfarande möjligt att dra en slutsats om vad för typ av tolkning det handlar om.

1. ”Jag kommer att följa rekommendationer. Inte leta info på Flashback. Och om man orkar läsa mer än kvällstidningar har det inte alls varit hysteriskt” (DN- Små barn ska vaccineras)
2. ”Skönt att vaccineringarna dämpat dödstalen. Då svininfluensan sätter sig i lungorna och inte bara som vanlig influensa i näsa och svalg känns det skönt att slippa sprida runt det.” (DN- Bara män döda i influensan)
3. ”Tack regeringen för möjligheten att få vaccin så snabbt. Jag kommer givetvis att vaccinera mig vecka 1. Inte främst för att jag hör till riskgruppen utan för att rädda hundratals ungdomar från att dö. För er som pga. av begränsade språkkunskaper inte kunde ta till er information om situationen i de sydamerikanska länder där viruset har ilsknat till säger jag bara: Sluta upp med att

³⁹ Fiske (2007: 150)

⁴⁰ Ekström och Larsson (2010: 315)

sprida desinformation om detta fantastiska vaccin som kommer att rädda många barn och unga!” (DN- Vaccineringen startar vecka 42)

4. ”Fick min vaccinering i går tillsammans med min man och vår 5 åriga dotter. Alla lever i dag och har varken feber el. andra krämpor. Folk måste vara lite konstiga... vi vaccinerar oss mot både de ena o de andra för att kunna åka utomlands... varför skulle detta vara farligare än t.ex. vaccin mot hepatit?” (AB- Besked idag: En vaccindos räcker)
5. ”Tack o lov, att det kommer finnas vaccin kvar, till dem som inte har fått något!(Jag fick 1;- på mitt jobb är många halv kassa, men jag känner mig piggare än någon annan vinter på länge)” (AB – Besked i dag: En vaccindos räcker)
6. ”Självt fick jag min första dos för 3 veckor sen i egenskap av sjukvårdspersonal och har nu även ett erbjudande från min vc om vaccin nästa vecka... Tänker ta den oxå så tänk att jag fått två doser innan många fått sin första!! Suckers! Ps. Många ovanligt dumma kommentarer från väldigt många väldigt okunniga idag...”(AB- Besked idag: En vaccindos räcker)

I dessa kommentarer är det tydligt att läsare väljer att visa en sympatisk tolkning av nyhetsinnehållet. De flesta läsarkommentarer väljer att till viss del relatera till nyhetsartikeln. Det är tydligt att ordet ”vaccinering” som finns bland alla nyhetsartiklar är en avgörande aspekt för läsares tolkning av nyhetsinnehållet. Det man kan konstatera är att överlag tycks de sympatiska tolkningarna inte variera avsevärt mycket beroende på vilken tidning man tar del av. En möjlig förklaring till att de flesta sympatiska tolkningar som förekommer i båda tidningar inte varierar mycket beror till största del på att de sympatiska tolkningarna håller en balanserad ton.

5.2.2 Den cyniska läsaren dominerar

I motsats till de sympatiska tolkningarna finns det även cyniska tolkningar som också bedöms vara de dominerande i båda tidningar. En *oppositionell, cynisk* tolkning innebär att läsaren inte alls är villig att acceptera nyhetstextens budskap. Med andra ord kan man säga att läsaren väljer att ifrågasätta och i värsta fall avfärda det som skrivs som felaktigt. Även här bör man ha i åtanke att kommentaren inte nödvändigtvis behöver relaterar till nyhetsinnehållet. Nedan följer några exempel på cyniska tolkningar i kommentarer.

- (1) ”Bättre att drabbas av sjukdomen och bygga ett naturligt immunförsvar istället för att låta media blåsa allt ur proportion. Vi alla har sett att det inte var som polio, varför hysterin?” (AB – Narkolepsi i tolv länder)
- (2) ”Verkligen tragiskt att tredje makten, dvs. AB och alla andra medier, fullständigtokritiskt vidarebefordrar statsmaktens vaccinationspropaganda. De senaste veckorna, när statsmakten satte igång med massvaccinationen på fullt allvar, så försvann allkritik ut i marginalerna, om ens det. Det finns, och har aldrig funnits, någon oberoende och nyanserad rapportering om svininfluensan, så vanliga Svenssons som bara skummar rubrikerna har egentligen aldrig haft möjlighet att göra en egen riskbedömning baserad på fakta.” (AB – svenska metoden får beröm)
- (3) ”Seriöst. De kan glömma att jag tänker vaccinera mig. Fler dog i den vanliga influensan BARA I NOVEMBER I SVERIGE förra året än folk har dött hitintills totalt över hela världen. Folk behöver chilla. Lite baciller får man bara bättre immunförsvar av. Tänk på de som dött av Vaccinet då?” (AB- Narkolepsi i tolv länder)
- (4) ”Fattar inte alls denna massvaccinering och hysteri! Tala om storm i ett vattenglas.” (DN- Vaccinering startar vecka 42)
- (5) ”Pesten sprider skräck i världen.” Nej, pesten sprider inte skräck i världen - media gör det! Varför jaga upp människor gång på gång i vinningssyfte?” (AB- Hela världen kan drabbas)

- (6) ”Inte ens virus kan hålla en tidtabell. Vad är det för typ av värld vi lever i! Allt och alla har blivit slappa och förslöade. Sorgligt är det” (DN – svininfluensavaccinet är försenat)
- (7) ”Det är bara att skratta åt dem som var dumma nog att ta vaccinet... Hahahaha: -D” (AB – Narkolepsi i tolv länder)

I ovanstående kommentarexempel kanske man undrar varför tolkningarna - förutom att de handlar om cyniska, negativa tolkningar - är överrepresenterade från Aftonbladets läsare. Urvalet av kommentarexemplen är tänkt för att belysa att cyniska tolkningar existerar. Fördelning av kommentarerna är inte avgörande även om det kan tyckas vara viktigt. Hade syftet varit att belysa mängden tolkningar hade det varit avgörande men nu är tanken att belysa dess tolkningar på djupet. I dessa ovanstående kommentarer visar läsarna att de är missnöjda med nyhetstextens budskap. Därmed väljer de flesta som exemplen visar att avfärda mediernas nyhetsrapportering som felaktig. Värt att notera är att många av dessa läsare relaterar till nyhetsinnehållet mer eller mindre men de gör det på olika sätt. Den cyniska tolkningen som är synlig i dessa läsarkommentarer är överlag den mest framträdande i båda tidningar men hur den uppfattas i Dagens Nyheter och Aftonbladet kan variera. I de fall då den varierar beror det oftast på att den språkliga tonen är olik. Aftonbladets ton är emotionell och dramatisk till skillnad från Dagens Nyheter mer seriösa och balanserade.

5.2.3 Att ta del av det som skrivs eller inte? – den osäkra läsaren

Det finns läsare som väljer att uttrycka betydligt mer neutrala, ifrågasättande åsikter. Detta leder till den (*negocierade*) *skeptiska* tolkningen som är den tredje tolkningen i kategoriseringen. En skeptisk tolkning visar att läsaren accepterar det budskapet som nyhetstexten förmedlar men denne är samtidigt ifrågasättande. På det här viset ger läsaren uttryck för en mer neutral tolkning av nyhetsinnehållet eftersom denne inte vet om den ska förhålla sig till ämnet eller inte. I följande kommentarer belyses de mera skeptiska, neutrala tolkningarna.

- (1) ”Är verkligen handtvätt så effektivt att det hjälper mot influensan spridning? Smittan sprids på tusen andra sätt. Hur vet myndigheterna hur viruset vandrar? Den tar säkert sina "egna vägar". Det ska bli både spännande och kusligt och se hur den utvecklar sig. Ännu är inte faran över!” (DN - Svininfluensavaccinet är försenat)
- (2) ”Varför är det farligare i Schweiz att vaccinera vissa grupper med samma vaccin enligt myndigheter och nästan helt ofarligt i Sverige för samma grupper? bedömer man olika parametrar? nån som vet?” (DN- Små barn ska vaccineras)
- (3) Smittar en person som tagit vaccinet? Någon som vet? (AB- Besked idag: En vaccindos räcker)
- (4) ”Jag tog vaccinet i onsdags. Jobbade igår men fick feber på jobbet. Tog en Alvedon för att kunna jobba klart dagen. Påverkar det vaccinets verkan?” (AB- Besked idag: En vaccindos räcker)

Skeptiska kommentarer kan vara svåra att tolka eftersom de varken ger uttryck för cynisk eller sympatisk tolkning av nyhetsinnehållet. Det som tycks vara det avgörande i dessa fyra kommentarer är att alla läsare agerar osäkert, detta är tydligt då de väljer att ställa frågor. I och med alla frågeställningar och osäkerheten som råder är det möjligt att urskilja en form av skeptisk tolkning i kommentarerna. Varför läsare väljer att ställa frågor i kommentarerna är något som den här studien inte kan ge svar på. Däremot kan man anta att en förklaring vore att läsare som ställer frågor gör det i hopp om att få respons. Men någon respons kommer läsarna inte att få ut från

vare sig journalisterna eller andra ansvariga utgivare. Den förväntade responsen kommer med stor sannolikhet från andra deltagare, läsare.

För att uppnå syftet med studien har jag valt att utgå ifrån olika frågeställningar. En av dessa handlade om vilka slags tolkningar som uppstår i läsarkommentarer. Resultatet från analysen av läsarkommentarer visar att det finns tre framträdande tolkningar (reaktioner) som nämns i ovanstående avsnitt och dessa är sympatiska, positiva - de mer skeptiska, neutrala och slutligen den cyniska, negativa tolkningen. Vid jämförelse av två tidningar tycks dessa tolkningar vara likartade. I båda tidningar framstod den cyniska, negativa reaktionen, tolkningen som den mest framträdande.

5.3 Olika typer av kommentarer

I föregående avsnitt diskuterades och kategoriserades olika typer av tolkningar. När det kommer till olika typer av kommentarer kan även dessa kategoriseras enligt de mest framträdande typerna. Det finns fyra huvudtyper av kommentarer den första kan betraktas som *kritisk kommentar*. Den andra är mer *ifrågasättande* den tredje är en *information och kunskapssökande* kommentar och slutligen finns den vanliga *samtalskommentaren*. I följande exempel illustreras de olika typerna av kommentarer.

5.3.1 Kritiska kommentarer

De läsarkommentarer som klassificeras i kategorin för kritiska kommentarer består överlag av en cynisk reaktion, tolkning. Till denna kritiska kommentarkategori tillhör ytterligare tre kritiska, negativa kommentarer. Nedan följer ett exempel av den första kritiska kommentaren där läsaren kommenterar rättare sagt kritiserar andra deltagares kommentarer.

”Vilka jävla I-landsproblem som diskuteras här, det är väl ingen som tvingar folk att bli vaccinerad. Vill man inte så sliper man vad är det att diskutera. Lägg er energi på något annat. God Jul!” (AB – svenska metoden får beröm)

I den här cyniska kommentaren visar läsaren sitt missnöje gentemot det samtalet som förs bland deltagarna i kommentarfunktionen. Läsaren väljer inte att relatera till nyhetsinnehållet. En annan typ av kommentar inom kategorin *kritisk kommentar* handlar om att läsare väljer att belysa olika sorters misstag som framförts från journalistens sida. Det kan handla om allt från stavfel till misstag rent kunskapsmässigt.

”Till artikelförfattaren: En liten detalj i sammanhanget: Narkolepsi är inte samma sak som Sömnnsjuka. Sömnnsjuka är en dödlig parasitsjukdom och det är något helt annat. I övrigt tack för en bra artikel.” (DN- vaccination ökar risk för sömnnsjuka)

”Fy skäms Aftonbladet... Narkolepsi och sömnnsjuka är två helt olika saker!” (AB – Narkolepsi i tolv länder)

”Sömnnsjuka (rubriken på förstasidan) är inte samma sak som narkolepsi. Trovärdigheten sjunker DN.” (DN – vaccination ökar risk för sömnnsjuka)

”Var kommer "9 gånger högre risk" ifrån? Inte från den finska undersökningen i alla fall. Sakfel och skärpning!” (DN- vaccination ökar risk för sömnnsjuka)

”De heter GlaxoSmithKline och inte Glaxo Smithkline” (DN - Staten sparade en kvarts miljard på vaccinavtalet)

Kommentarerna visar tydligt att läsarna inte nöjer sig med misstag. Läsarna kan betraktas som småpetiga och kanske rent av gnälliga men de belyser faktiskt en oerhört viktig punkt om användning av korrekt språkbruk. Det ska helst inte finnas något utrymme för misstag från journalisternas sida annars kan det betraktas som oseriöst och i värsta fall kan trovärdigheten minska som en av läsarkommentarerna ovan påpekar. Den här typen av kommentar leder till att läsarna blir ifrågasättande av det som förmedlas. På det sättet kan den här typen av kommentar även appliceras till den *ifrågasättande kommentar* kategorin. Till skillnad från de tidigare nämnda kommentarerna relaterar de flesta kommentarer här till nyhetsartikeln i fråga.

Utdrag från Dagens Nyheters artikel ”Vaccination ökar risk för sömnnsjuka

Misstankarna har stärkts om att vaccination mot svininfluensan kan orsaka narkolepsi hos barn. Av 60 barn som drabbats av sömnnsjukdomen var 52 vaccinerad, visar en finländsk studie.[...] Den finländska studien visar på en nio gånger förhöjd risk att få narkolepsi för barn som vaccinerats med Pandemrix-vaccinet [...].”

Från utdraget belyses de delar i nyhetstexten som läsare faktiskt förhåller sig till när de uttrycker en form av reaktion, tolkning av nyhetsinnehållet. Här är det tydligt att det finns ett samband mellan nyhetstext och läsarkommentar.

Den sista delen i den *kritisk kommentar* kategorin handlar om att läsaren kritiserar de ansvariga journalisterna till artikeln. I följande utdrag av kommentarer belyses detta.

”Ingen kritik riktad mot vaccinet i artikeln, allt är de drabbades eget fel enligt artikeln, sjukdom och gener, vilken sopa till journalist tycker jag” (DN- vaccination ökar risk för sömnnsjuka)

”Aha. Vad bra! Vi har alltså sparat en Kvarts miljard kronor! Nu mår jag mycket bättre. Ja för en sekund där trodde jag nästan att vi hade blivit blåsta. Att man hade typ dubblat priset sen förra gången. Nej då är det skönt att man har balanserat och professionell journalism som kan upplysa och lugna en. Tack snälla DN och så du Sven.” (DN- staten sparade en kvarts miljard kronor)

”Dags att sparka propagandaivren Karin Bojs och dra tillbaka alla de priser hon fått? Hon har medverkat till att föräldrarna till dessa barn har gått på lögnen om vaccineringarnas vikt - och därför borde hon åtalas. Att hon inte skäms att ge sig på försvarslösa barn!! Hon borde i alla fall inte få lov att jobba som vetenskapsredaktör.” (DN)

De tolkningar som läsare ger uttryck för i ovanstående kommentarer riktar kritik gentemot journalisterna. De är i först hand inte några dramatiska tolkningar, reaktioner utan snarare mer balanserade. Läsarna är helt enkelt missnöjda med det som författarna har skrivit. Det kan vara

som så att många som tar del av nyheter förväntar sig att budskapet ska vara opartisk. Men när nyhetstexten inte uppfyller det som läsarna eftersträvar, låt säga objektivitet väljer de att istället kritisera och ifrågasätta journalisternas kunskap och arbetsätt. Man kan anta att en anledning till detta är att läsare tar del av källor och information från olika håll och detta kan leda till att de blir betydligt mer ifrågasättande. Kritiska kommentarer riktar sig inte enbart till att påpeka journalisterna och de ansvarigas språkliga brister utan även till andra deltagare.

5.3.2 Ifrågasättande kommentarer

Inom kategorin för *ifrågasättande kommentarer* hittar man följande läsarkommentarer.

”Var är källhänvisningen till den finska studien?” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

”Var kommer ”9 gånger högre risk” ifrån? Inte från den finska undersökningen i alla fall. Sakfel och skärpning!” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

”Hur kan man dra slutsatsen att det är 9 gånger förhöjd risk, bara för att 52 av 60 barn som drabbats av narkolepsi också var vaccinerade? Man måste ju jämföra med en referensgrupp, och någon sådan info verkar ju inte finnas!” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

”Hur stor andel av barnen hade vaccinerats i den friska kontrollgruppen? Utan den informationen säger denna artikel ingenting. ”9 gånger högre risk” - motivering tack!” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

Dessa kommentarers primära fokus är på nyhetstexten. Men de flesta läsare tycks fastna för vissa delar av nyhetstexten som belyses i utdraget här nedan.

Utdrag från Dagens Nyheters artikel ”Vaccination ökar risk för sömnsjuka

Misstankarna har stärkts om att vaccination mot svininfluensan kan orsaka narkolepsi hos barn. Av 60 barn som drabbats av sömnsjukdomen var 52 vaccinerad, visar en finländsk studie.[...] Den finländska studien visar på en nio gånger förhöjd risk att få narkolepsi för barn som vaccinerats med Pandemrix-vaccinet[...].”

Det man kan konstatera är att de skeptiska läsarna tar del av nyhetsinnehållet samtidigt som de ifrågasätter innehållet. De är inte helt nöjda med det som nyhetstexten förmedlar och därmed väljer de att ifrågasätta innehållet.

5.3.3 Information och kunskapssökande kommentarer

Inom kategorin för *information och kunskapssökande kommentarer* väljer läsare att ta del av nyhetsinnehållet och ofta relaterar de till nyhetstexten.

”Smittar en person som tagit vaccinet? Någon som vet?” (AB- Besked idag: En vaccindos räcker)

”Vaccin orsakar autism... Någon?” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

”Var själv länge mycket!! kritisk till denna masshysteri kring att alla måste vaccinera sig. Vaccinet togs fram rekordsnabbt och har under inga omständigheter kunnat gå igenom det normala förfarandet vid test av nya vacciner. Jag tog själv vaccinet efter mycket om och men då jag var gravid och tillhörde en s.k. riskgrupp. Jag fick en liten son som ganska snabbt visade sig utveckla två relativt omfattande matallergier. Finns forskning kring andra eventuella biverkningar av detta vaccin?” (DN- vaccination ökar risk för sömnsjuka)

Till skillnad från ifrågasättande kommentarer väljer läsare i det här fallet att ta del av innehållet och möjligtvis ifrågasätta med utgångspunkt för att få ytterligare information och kunskap om ämnesinnehållet i fråga.

5.3.4 Den dominerande samtalskommentaren

Den slutliga och den mest förekommande kommentartypen hos både Aftonbladet och Dagens Nyheter är *samtalskommentaren* där läsaren väljer att kommentera vad andra personer har kommenterat det vill säga delta i ett samtal med andra deltagare. Nedanstående kommentarer exemplifierar ett samtal från Dagens Nyheterers artikel ”Svininfluensavaccinet är försenat”.

(A)– ”Felaktigt förpackat?? Man tar sig för pannan...”

(B) till (A) – ”Jag håller med J här. Maken till stollighet... När det nu är så bråttom med vaccinet så duger inte förpackningarna. Trams!”

(C) till (A) och (B) – ”Håller med J och P! Bråttom, bråttom har det varit. Och vi litar ju på vår vaccinleverantör. Men så packar de vaccinet på ett felaktigt sätt - så felaktigt att svenska staten säger nej tack, vi väntar tills ni packat om. Det finns ju flera frågetecken här: dels undrar man över varför det först var så oerhört bråttom, och nu inte är lika bråttom. Och så undrar man hur pass kompetenta GlaxoKlineSmith är om de förpackar vaccinerna på ett sätt som är så olämpligt att Sverige vägrar ta emot vaccinen i tid pga. av just förpackningarna.”

Utdrag från Dagens Nyheterers artikel ”Svininfluensavaccinet är försenat”

”Vaccinet mot svininfluensan är försenat och vaccinationerna kommer att inledas först om en månad. Samtidigt har influensaspridningen planat ut. Det meddelades på en pressträff på torsdagen med berörda myndigheter.[...] – Den tycks ha planat ut. Den snabba spridningen är ännu inte här och det kan ha två anledningar, sa Johan Carlsson (smittskyddsinstitutet).[...]Vaccintillverkaren Glaxo Smith Kline har förpackat vaccinet på ett sätt som Läkemedelsverket inte godkände och måste nu packa om[...].”

Reaktioner, tolkningar ger upphov till kommentarer och kommentarerna skapar i sin tur olika typer av samtal. I exemplet ovan samtalar de involverade personer med varandra utifrån innehållet i nyhetsartikeln. I utdraget visas det tydligt vilka delar av innehållet som läsare väljer att ta upp för diskussion. Läsarna för inte en diskussion om huruvida vem som har rätt eller fel. Istället tar den här typen av diskussion en mera vänligare ton. Läsarna väljer att lyssna och ta del av varandras synpunkter. Tillsammans ifrågasätter de huruvida det som skrivs är relevant eller inte. Ovanstående exempel bekräftar att samtalskommentaren kan betraktas som ett kunskapsgemensamt samtal. Med detta sagt är det möjligt att konstatera att samtal kan både vara en diskussion där människor kritiserar såväl som accepterar varandras åsikter. Nedan följer en likande samtalskommentar där läsarna kommenterar varandras kommentarer men skillnaden i nedanstående samtalskommentar är att andra läsare stödjer en enda person. Den här samtalskommentaren är från Aftonbladets artikel ”Hela världen kan drabbas”.

1. Person A – ”1sta gången världen upplevde ett större utbrott av muterat svin influensan var det en sträng som efter noggranna undersökningar kunde härledas till ett amerikanskt forskningscentra vid Fort Dix. För mindre än 1 månad sedan åskådliggjordes det dessutom hur ett Amerikanskt läkemedelsföretag hade sålt influensavaccin som var kontaminerade med viruset H5N1 till Östeuropa. Enligt utsago var det omöjligt att dessa vaccin skulle kunna bli kontaminerade om inte detta gjordes medvetet. Företaget heter Baxter. Samma sak skedde när Amerikanska Bayer (annat företag) dumpade kontaminerade vaccin som innehöll Aids virus och smittade 100tals människor i Europa. Detta är medvetna utsläpp av labrotoriesdesignade virussträngar, dels för att minska befolkningsökningen och dels för att öka efterfrågan på annan vaccination.”

2. Person B till A – ”Fan Chipp, du är påläst. I grund och botten handlar allt om PENGAR.”
3. Person C till A – ”Tack för suveränt inlägg "chipp"! "Pengar, storföretag, depopulation, nattsvart politik". Designade virus, kontaminerade vaccin släpps ut med jämna mellanrum och man har mage att kalla människor för konspirationsteoretiker...?”
4. Person D till A – ”Kan de va så j...liga...? Jo, jag är benägen att tro att du har rätt, tyvärr. Människans girighet framstår allt mer som totalt gränslös. Läkemedelsföretagens hantering borde verkligen vara något för media att gräva i, på djupet... om de vågade... Men, kanske är det så att folk i allmänhet inte vill se sina "trygghetsfilter" ifrågasatta... så det kanske inte höjer upplagorna tillräckligt?”
5. Person E till A – ”Citat från Chipp: "1sta gången världen upplevde ett större utbrott av muterat svin influensan var det en sträng som efter noggranna undersökningar kunde härledas till ett amerikanskt forskningscentra vid Fort Dix. För mindre än 1 månad sedan åskådliggjordes det dessutom hur ett Amerikanskt läkemedelsföretag hade sålt influensavaccin som var kontaminerade med viruset H5N1 till Östeuropa. Enligt utsago var det omöjligt att dessa vaccin skulle kunna bli kontaminerade om inte detta gjordes medvetet. Företaget heter Baxter. Samma sak skedde när Amerikanska Bayer (annat företag) dumpade kontaminerade vaccin som innehöll Aids virus och smittade 100tals människor i Europa. Detta är medvetna utsläpp av labrotoriadesignade virussträngar, dels för att minska befolkningsökningen och dels för att öka efterfrågan på annan vaccination."Precis så är det, Chipp! Varför läser vi inte de rubrikerna i tidningarna? Ordet "pandemi" består av ordet "panik" och det är precis det som är målet.”

Det man kan konstatera i det här fallet är att en enda läsarkommentar kan resultera i att läsare väljer att stödja varandra eller för den delen en person, läsare. I Dagens Nyheter var det ett mera jämlikare samtal medan Aftonbladet visade en, inte så vanligt förekommande typ av samtal där deltagarna stödjer en specifik läsare genom att visa sin uppskattning för denne som exempelvis person E gör genom att citera. I det här samtalet är ämnesområdet för den här diskussionen allt möjligt inklusive en del av själva nyhetsinnehållet. Precis som i föregående samtal väljer dessa två läsare i nedanstående samtal att stödja varandras åsikter.

1. A ”Pesten sprider skräck i världen” Rättning: "Media sprider skräck i världen" "(AB – Hela världen kan drabbas)
2. B till A – ”Jag håller med Starseeker. Liksom det är medias rubriker som gör att folk reagerar så starkt på det. Visst, det är ju bra att dem berättar att det finns ett farligt virus som kan sprida sig. Men varför ha dessa rubriker?"Pesten sprider skräck i världen". Liksom, jag tycker att media förstör det hela.” (AB – Hela världen kan drabbas)

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det finns olika typer av kommentarer och dessa framträdande kommentarer har jag kategoriserat enligt kritisk, ifrågasättande, information och kunskapssökande kommentar och slutligen den sista samt den mest framträdande samtalskommentaren. Med detta sagt har jag besvarat ytterligare en frågeställning om olika typer av kommentarer som förekommer i kommentarfunktionen hos två svenska tidningar.

I föregående kapitel har jag analyserat läsarkommentarer i hopp om att ta reda på vad för olika typer av tolkningar och kommentarer som uppstår i kommentarfunktionen. Resultatet från analysen visar att det finns olika typer av tolkningar och kommentarer. Med detta som utgångspunkt anses den cyniska, negativa tolkningen och den kritiska samtalskommentaren vara som mest framträdande i båda tidningar. I de flesta fall vad gäller tolkningar och kommentarer verkar det finnas ett samband mellan nyhetstextens innehåll och själva läsarkommentaren. Läsare tenderar att mer eller mindre uttala sig om något som är kopplat till nyhetsinnehållet. I kapitlet som följer presenteras samtalskommentaren återigen men

utifrån ett djupare perspektiv om att kartlägga vad för olika slags samtal som blir synliga i kommentarfunktionen.

5.4 Olika typer av samtal

I kommentarfunktionen kan exempelvis en läsares tolkning framkalla en annan typ av tolkning, reaktion. Det behöver nödvändigtvis inte vara kopplat till ursprungsartikeln. De tolkningar som man finner i läsarkommentarerna leder oftast till andra olika kommentarer. I och med att läsare kommenterar på varandras kommentarer skapas ett pågående samtal mellan de aktiva deltagarna. Nedan följer ett utdrag av kommentarer från artikeln ”Staten sparade en kvarts miljard på vaccinaftalet” ur Dagens Nyheter.

1. Person A – ”Jag anser att Sverige bör ha en egen vaccinfabrik. Som forskaren från England sa så kommer läkemedelsföretagen att böja sig för trycket från inhemska regeringar i händelse av en pandemi. Då spelar vårt avtal inte så stor roll. En stor skam för Sverige att Reinfeldt stoppade planerna på vaccinfabriken som regeringen Persson hade planerat.”
2. B till A – ”Vi kommer snart få se om "forskaren från England" hade fel eller inte, vi har ju en pandemi enligt WHO. Skulle Glaxo börja bryta sina avtal så innebär det inte bara stämningar och badwill för dem, det innebär att de inte kommer kunna sälja vaccin till något land någonsin efter det. Glaxo har f.n. avtal med över 30 länder.”
3. C till A – ”Saker får man göra på egen mandatperiod. Sossarna lade grunden för FRA och skyllde på borgarna. Sossarna "tänkte en vaccinfabrik" men gjorde det inte - då kan de inte skylla på att borgarna inte heller gjorde det. Låter mer som valpropaganda än verklighet.”
4. D – ”Jädrans, där hade Staten tur! ”Pekade på rätt hand”. I den monetära världen finns bara vinnare å förlorare. Glaxo gissade fel den här gången. Loosade 250 millar. Sânt e livet. Hela tiden.”
5. E till A - ”Det är fullständigt nys att Persson, hade planerat eller skulle kunna genomföra byggandet av en vaccinfabrik. Perssonregimen har inte lyckats med någonting annat än att köra det här landet i botten och göra oss ännu fattigare. Vi betackar oss för grundlös vänsterpropaganda.”
6. F till D - ”Din kunskap är begränsad. GSK får fortfarande lika mycket betalt som om vi inte valutasäkrat. Upp till dig att ta reda på vem som fick en förlust!”

I det här utdraget från Dagens Nyheter är det tydligt att en läsarkommentar relaterar till ursprungsartikeln. Artikeln handlar i grova drag om att statens vaccinaftal med läkemedelsföretaget GSK var ett bra avtal som fattades under rätt tidpunkt. Den rätta tidpunkten var medan valutan (euro) var svag. Senare visade det sig att priset ökade och hela artikeln går ut på att staten tjänade pengar på vaccinaftalet.

Kommentarerna relaterar i första hand till ursprungsartikeln men sen ger en kommentar upphov till att andra läsare svarar på dennes kommentar och på det viset förflyttas diskussionen från att enbart handla om nyhetsinnehållet till en allt mer allmän diskussion. I den här diskussionen ser vi alltså ett samtal och i det här samtalet ser vi tydligt hur deltagarna argumenterar för sin egen synpunkt med en lugn, saklig ton. Läsarna väljer att föra en normal diskussion där de delar med sig av egna åsikter samtidigt som de lyssnar och tar del av andras synpunkter. Det åsiktsutbytet som sker i det här samtalet pekar på att samtalet kan betraktas som en variant av ”politisk debatt”. Nedan följer ett utdrag av kommentarer från artikeln ”Svenska metoden får beröm” ur Aftonbladet.

- A- "Jag tycker så in i baljans synd om alla "idiotdumma" svenskar som inte har en hjärna som fungerar ... som inte genomskådar denna omotiverade hysteri. Den som inte fattar vid det här laget att allt som berör svininfluensan är ett stort j-a fiasko är ju helt sålda för all framtid ... det är banne mig skrämmande att halva svenska befolkningen låter sig luras in i denna soppa å ställer sig så snällt i ledet. Nu hade det varit riktigt skoj att göra en undersökning som visade vilken politisk läggning respektive grupper tillhör. Av nå'n anledning så tror jag att den största delen av de som vaccinerat sig är vridna till vänster ... för där råder ju sällan intelligens hehe (suck)"
- B- Till A – "Där har du nog fel. De som är vänster, dvs. vänster om "socialmoderaterna", är ofta som jag obekväma, och ifrågasättande av myndigheters dumheter. Men det finns nog i alla läger folk som inte vågar opponera sig, eller förmår att tänka själv. Se på honom i "Ullared" det är ju en blå "bright" kille (not)"
- C- Till A – "Din kommentar om politisk läggning var verkligen onödig! Ett av få partier som visar motstånd mot EU och nyliberalism är vänsterpartiet. Massvaccinationen är en typisk kapitalistisk nyliberal aktivitet!"
- D- "Om jag är moderat, sosse eller vänster är upp till dig att berömma. Själv har jag ingen aning. Den aning jag har är att det verkar vara något skumt med hela vaccinpandemin."

Nyhetsartikeln handlar om att Sveriges vaccinationskampanj var lyckad. Det är en ganska kort artikel från nyhetsbyrån TT där ingressen, brödtexten består av positiva uttalanden från tre experter. För det första, är det två europeiska folkhälsoorganisationer som "berömmar" med hänvisning till SvD. För det andra, förekommer ett uttalande från EU:s smittskyddsinstitut ECDC där en talesman menar att ECDC är "imponerade". Slutligen ett ytterligare uttalande från info ansvarig för EMEA (folkhälsoorganet) som menar att svininfluensan och dess biverkningar har informerats "på ett tydligt sätt". I det här samtalet (precis som i det förra samtalet från Dagens Nyheter) är det tydligt att läsarna samtalar med varandra. Dock tycks kommentarerna och argumenten i det här samtalet ha en mera personifierad, informell ton. Givetvis uttalade sig läsarna i det förra samtalet utifrån personliga åsikter men inte lika dramatiskt. Samtalet börjar med relatering till nyhetsinnehållet men därefter förflyttas diskussionen till andra samtalsområden.

Utgångspunkten för samtalen är densamma det vill säga att människor väljer att delta och uttrycka sina åsikter. Den vanligaste typen av samtal som kommentarerna visar är att det handlar om en diskussion där läsarna lyssnar och delar med sig av egna åsikter. Men läsarna diskuterar på olika sätt. I Dagens Nyheter artikel var tonen i samtalet betydligt mer sansad till skillnad från Aftonbladets artikel där diskussionen framstod som mer livlig. I Aftonbladets livliga diskussion handlar det mer om vem som har rätt eller fel - läsarna kritiserar varandra genom att uttala sig på olika sätt. Men vad är det som gör att människor väljer att kommentera överhuvudtaget? En möjlig orsak kan vara människors intressen. Det innebär att olika preferenser påverkar hur och vad människor kommer att kommentera. En av studiens frågeställning är att undersöka om kommentarer skiljer sig beroende på tidning. Jag har funnit att olika typer av kommentarer som togs upp för diskussion i början av kapitlet förekommer i båda tidningar. De skillnader som förekommer är att samtal och dess argument som används i kommentarer skiljer sig beroende på vilken tidning man tar del av. Det som är avgörande för skillnaderna i samtalen är framförallt tonen i kommentarerna.

Aftonbladet är en stor kvällstidning med fokus på dramatisk och personifierad journalistik, vars primära utgångspunkt är att sälja lösnummer med andra ord en typisk tabloidtidning där sensationella nyheter och dramatiserade rubriker används för att locka till sig läsare. Dagens Nyheter kan betraktas som mera seriösa och sakligare morgontidning. I följande utdrag av

kommentarer från Dagens Nyheters artikel ”vaccination ökar risk för sömnsjuka” följer vi ett samtal mellan olika läsare.

- 1 A till B: ”Ditt resonemang är ologiskt. Hur mycket omsättning den ”stora hemska medicinindustrin” har behöver inte påverka forskarnas slutsatser. Tobaksindustrin omsätter enorma belopp, men det finns nästan ingen forskare som anser att kopplingen mellan rökning och lungcancer är felaktig. @Tänk om vad gäller vaccin: Vilken epidemi? Vad i vaccin kan ha orsakat en epidemi? Vilka vaccin är farliga? Vaccinationer har pågått i över hundra år, var är alla sjukdomar som de påstås orsaka?”
- 2 B till A: ”Var är alla sjukdomarna orsakade av vaccin? Astma, allergi, epilepsi, reumatism... men mer forskning behövs. Hur blir man sjuk av vaccin? I vaccin finns ämnen som retar immunförsvaret till panik, s.k. adjuvanter. Meningen är att det smittämne som sprutas in i muskel tillsammans med adjuvant ska framstå som superfarligt av immunförsvaret. Tyvärr reagerar ibland immunförsvaret med att attackera kroppsegen vävnad med reumatologiska komplikationer. Svullen hjärna med skador förekommer hos barn”
- 3 C: ” Var själv länge mycket!! kritisk till denna masshysteri kring att alla måste vaccinera sig. Vaccinet togs fram rekordsnabbt och har under inga omständigheter kunnat gå igenom det normala förfarandet vid test av nya vacciner. Jag tog själv vaccinet efter mycket om och men då jag var gravid och tillhörde en s.k. riskgrupp. Jag fick en liten son som ganska snabbt visade sig utveckla två relativt omfattande matallergier. Finns forskning kring andra eventuella biverkningar av detta vaccin??”
- 4 B till C: ”Du måste höra av dig till läkemedelsverket, socialstyrelsen eller smb och anmäla detta. Havande kvinnor har av naturen nedsatt immunförsvaret för att fostret inte skall störas av kvinnans immunförsvaret. Vi är många, även läkare, som är kritiska till vaccinering av gravida just för att det nedsatta immunförsvaret retas av vaccinet. Inga studier finns på gravida men det finns ändå möjligheter att epidemiologiskt uppskatta skadeverkningar, om de anmäls.”
- 5 A till C: ”Petra och alla andra mindre smarta personer. TRO inte på detta, det är ingen forskning gjorde på detta. Bara statistik. Fattar inte hur ni tänker, säg att 100 personer får vaccin alla dom 100 kommer få feber, alltså kan man skylla febern på vaccinet. Dom kommer bli magsjuka alltså vaccinets fel. Det är ologiskt och osmart att tänka så. Detta är ingen vetenskaplig studie bara statistik. Och ledsen Petra men jag har allergier utan att ha tagit vaccinet. Börja tänka!!!”

Här ser vi tydligt ett specifikt samtal mellan deltagarna. De flesta lyssnar och förstår varandra, de delar med sig av kunskap och egna åsikter. De flesta läsare får komma till svaret, det är inte bara en enda person som ständigt gör sin röst hörd. Läsarna är tydliga med att framföra sin mening och för att förstärka samtalet och övertyga andra läsare används olika argument. Argumenten i det här samtalet visar tydligt att de personer som deltar i samtalet verkligen vet vad de talar om. Person B sticker ut bland de andra läsarna i samtalet dels för att denna verkar framstå som en expert på området vilket är intressant. Men även de andra som deltar i det här samtalet verkar ha koll på läget. Alla deltagare framför rätt tydliga och sakliga argument med belägg som inte går att hitta i ursprungsartikeln. De håller dessutom en respektabel och balanserad ton på diskussionen. De som har kunskap som exempelvis person B väljer att dela med sig av sin egen kunskap till andra. De som däremot inte har kunskap eller som kanske är osäkra som exempelvis person C väljer att se kommentarfunktionen som en plats för ny kunskap, och ny information. I det här specifika samtalet sker ett meningsutbyte av saklig och ny kunskap. Läsaren kan med andra ord få ut mer av samtalet än bara den andres personliga åsikter. Utifrån Habermas tanke sätt menar Gripsrud att människor förr samlades vid olika platser såsom torg för att dela med sig och ta del av information och kunskap. Idag behövs inte några torg för att utbyta kunskap istället sker meningsutbytet och samtalet mellan människor online via kommentarfunktionen.

Här kommer ett ytterligare samtal. Det här är ett utdrag från Aftonbladets artikel ”svinvaccinet kan kosta 300 kronor”

1. A – ”Det är väl självklart att alla i riskgruppen skall kunna vaccinera sig, det får inte bero på om man har det gått ställt eller inte. Men gränsen måste vara lågt satt för jag vet att flera av er här inne som gnäller att ni inte har råd till vaccin ändå sätter i er pizza, hamburgare etc. ett par gånger i månaden. Har ni råd till detta har ni råd till vaccin. Nä det gäller att prioritera. Dom som verkligen inte har råd måste ju självklart få hjälp. Att vara frisk får inte bli en klassfråga.”
2. B – ”äh... ge er... 300 spänn för att vara frisk är väl ingenting! Och vad är det som säger att alla skulle få det? Jämför det med att gå till tandläkaren... 300 spänn för att vara frisk... trams...”
3. C – ”Jag kommer inte pröjsa 300kr för ett bluffvaccin och göda staten och läkemedelsindustrin. Jag skiter i om jag blir smittad”
4. D – ”Skyll inte på mig i höst för att ni inte blev varnade...”
5. E – ”Välkommen till kapitalistsamhället. Lågavlönade ensamstående med barn utan inkomst har inte råd att vaccinera sig. Hoppas dessa kvinnor går runt och hostar som fasiken på alla andra småborgare som inte hunnit fått sitt vaccin.”
6. F – ”Om vi vaccinerar oss nu så kommer vi aldrig att bli immun mot viruset! Samma sak hände med influensan...”
7. G till F ”du har 0 koll på vaccin! Gå och läs på! Du här även 0 koll på vad influensa är! Gå och läs på igen! F ö kan man inte säga att vaccination bara har med den egna hälsan att göra utan även hälsan hos dom man möter. Ju färre som smittas ju färre kan sprida smittan”

I det här samtalet sker det också en form av dialog bland läsarna. Det är inte en helt given diskussion eftersom vissa deltagare framstår som sympatiska medan andra som cyniska det ger diskussionen en annan karaktär. Läsarna reagerar och kommenterar på alla möjliga sätt, framförallt tycks tonen i argumenten vara betydligt mer nonchalantare, ledigare än tidigare samtal där tonen framstod som mera sakligare och seriösare. I det här samtalet visar man tydligt vad man tycker och tänker, läsarna skämtar, spekulerar och argumenten verkar inte vara seriösa eller för den delen igenomtänkta. I förra samtalet verkade det som om deltagarna vädjade efter ny kunskap, åtminstone visa upp sin egen kunskap. I det här samtalet handlar det i första hand inte om någon ny kunskap utan om hur läsaren förhåller sig till andra deltagare/debattörer. Värt att påpeka är att vissa läsare i samtalet relaterar till nyhetsinnehållet. Men i och med att det handlar om ett samtal med flera olika individer, med olika åsikter kommer samtalet att beröra andra samtalsområden som inte nödvändigtvis har någon koppling till nyhetsartikeln i fråga.

6. Slutdiskussion

I det här avslutande kapitlet sammanfattats resultatet för att sedan tolkas utifrån den teoretiska utgångspunkten. Avslutningsvis ska tolkningen leda till slutresultatet med den här studien.

I tidigare kapitel redogjordes det för olika typer av tolkningar, kommentarer och samtal. Avsikten med att studera läsarkommentarer i två svenska tidningar var att förstå hur läsare använder kommentarfunktionen och vad kommentarfunktionen egentligen bidrar med. Det är möjligt att konstatera att kommentarfunktionen används för olika syften, dels för de läsare som söker en form av underhållning eller bara vill fördriva tiden och dels för de som vill visa upp sin kunskap med även ta del av andras.

6.1 Upplevelsefyllt & kunskapsgivande samtal

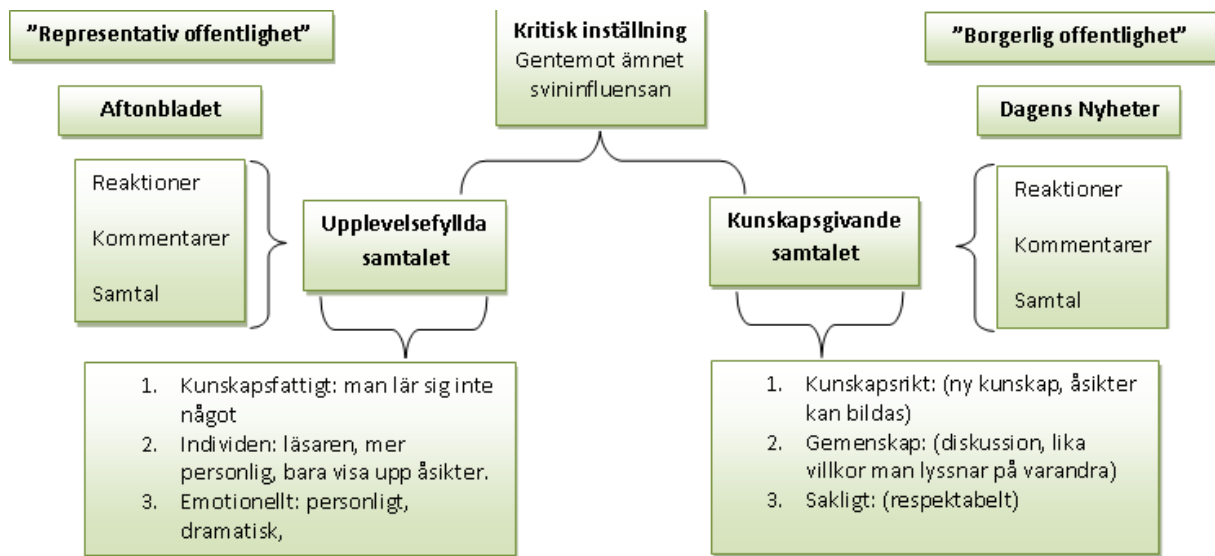
Utifrån de läsarkommentarer som analyserats är det tydligt att det förekommer två olika slags samtal. Det första samtalet handlar om en saklig diskussion där deltagarna/läsarna lyssnar på varandra med en mer trivsammare, respektabel ton. I det här samtalet finns det inslag av nyanserad, kritisk ”debatt” där det sker ett sorts meningsutbyte av kunskap. Det här ett typiskt kunskapsgivande samtal som är mest framträdande i Dagens Nyheter.

Läsare som väljer att ta del av Dagens Nyheter är säkerligen medvetna om vad för typ av nyhetsrapportering och vad för slags samtal som förs i tidningen. Dagens Nyheter har ett mera kunskapsgivande samtal som är sakligt, kunskapsrikt och trovärdigt. Deltagarna/läsarna i det här samtalet tycks överlag vara bildade (kunskapsmässigt), ”kunskapstörstiga” och mer benägna för att hålla en kritisk diskussion istället för en mer underhållande. I och med att läsarna är kunskapsintresserade kan man i grova drag dra den slutsatsen att samtalet blir även en form av kunskapsbekräftelse i den bemärkelsen att läsarna troligtvis vill framstå som kunniga personer. Med andra ord skulle man kunna säga att det kunskapsgivande samtalet framkallar en slags offentlighet - en offentlighet som påminner om Habermas ”*borgerliga offentliga*” samtal. Gripsrud utgår från Habermas tankebanor när han menar att den borgerliga offentligheten utgick från en gemenskap där det ”bildade” folket samtalade och förde debatt utifrån gemensamma intressen och villkor⁴¹.

De läsare som väljer att ta del av Aftonbladet är säkerligen också medvetna om vad för typ av samtal som förs i tidningen. Det samtalet som vi ser i Aftonbladet skiljer sig från Dagens Nyheter. Aftonbladet är en tabloidtidning där journalistiken anses vara betydligt mer sensationell och underhållande och där dramatiska nyheter lockar till sig folket, läsare som i första hand är intresserade av underhållning. Samtalet är mer upplevelsefyllt, emotionellt än kunskapsgivande. Till skillnad från Dagens Nyheter ger Aftonbladets läsare överlag inte uttryck för ny kunskap. Istället väljer läsare att spekulera och underhålla varandra med att visa upp personliga åsikter. Det upplevelsefyllda samtalet kan framkalla en mer ”*representativ offentlighet*” om man utgår från Habermas tankesätt. Med representativ offentlighet innebär det i det här fallet att individen är i fokus. Individen väljer att visa sig själv, sina egna åsikter istället för att tillhöra en gemenskap. I två tidningar kan man se två olika typer av samtal och dessa kan tyckas ge upphov till två olika

⁴¹Gripsrud (2002: 286)

offentligheter. I följande exempel förklaras dessa två offentligheter tillsammans med samtalen mer utförligt i bilden som illustreras här nedan.

Utifrån figuren ovan kan man konstatera att samtalen skiljer sig beroende på vilken tidning man väljer att ta del av. Det finns två typer av samtal dels det upplevelsefyllda samtalet och dels det kunskapsgivande samtalet. Dessa samtal tycks i sin tur påminna om två olika Habermasianska offentligheter som togs upp i teorikapitlet. Det är alltså möjligt att applicera en mer representativa offentlighet på Aftonbladets upplevelsefyllda samtal och en mer borgerliga offentlighet på Dagens Nyheter's kunskapsgivande samtal. Dessa två typer av offentligheter kan man identifiera enligt de tre ovanstående punkter som exempelvis: kunskapsrikt, gemenskap och sakligt. Detta exempel kännetecknar givetvis det kunskapsgivande samtalet och därmed en borgerlig offentlighet.

I det upplevelsefyllda samtalet kan Aftonbladets läsare betraktas som vad Habermas kallar för *"upplevelse konsument"* och desto mindre som *"aktiva medborgare"*⁴² som man kan kalla Dagens Nyheter's läsare för. Det Habermas menar med detta är att det har skett en förändring[...]. Den resonerande publiken har på olika sätt förvandlats till konsumenter som törstar efter underhållning⁴³. Det är möjligt att påstå att vi numera ser läsare, speciellt Aftonbladets läsare, som upplevelse konsumenter då de väljer att ta del av nyheter som ger en form av underhållning. Den andra gruppen av läsare som Habermas kallar för aktiva medborgare kan i det här sammanhanget betraktas som läsare som väljer att ta del av information som har ett högre värde av kunskap. En orsak till att läsare har förändrats är enligt honom tabloidisering av medier vilket verkar rimligt⁴⁴.

Bilden ovan visar att de två framträdande samtalen i respektive tidning består av reaktioner(tolkningar), kommentarer och samtal. Det är med hjälp av dessa som det har varit möjligt att komma fram till ett resultat om att det förekommer två olika typer av samtal i två tidningar. Enligt Habermas är det avgörande i offentligheten det pågående samtalet som förs bland deltagare i kommentarfunktionen. Det är alltså utifrån det pågående samtalet som man kan

⁴² Gripsrud (2002: 296)

⁴³ Gripsrud (2002: 297)

⁴⁴ Gripsrud (2002: 296, 297)

applicera en Habermasiansk offentlighet. I det här fallet har resultatet visat att det pågående samtalet i Aftonbladet och Dagens Nyheter är helt olika. Den här typen av resultat hade jag dock inte förväntat mig då det rörde sig om ett och samma nyhetsämne, nämligen krishändelsen svininfluensan. En intressant aspekt som är värd att belysa är att båda samtalen visar en kritisk inställning till svininfluensan. En rimlig anledning till detta är att läsarna ger uttryck för cyniska, kritiska tolkningar. Detta är synligt i de kritiska läsarkommentarer som finns tillgängliga i kommentarfunktionen.

För att besvara syftet med studien kan man säga att kommentarfunktionen inte enbart är en plats i det offentliga där läsare kan konversera, dela med sig av åsikter och tankar. Kommentarfunktionen är också en plats där åsikter kan bildas och formeras. Men frågan om huruvida läsare med hjälp av kommentarfunktionen kan påverka nyheter är svårt att säga. Det man kan konstatera enligt resultatet är att läsare endast kan påverka varandra. Att påverka utomstående journalister eller redaktioner för den delen tycks vara omöjligt. Tidigare studier visar att användargenererat innehåll i det här fallet kommentarfunktionen till webbtidningar är för närvarande betydelsefullt för alla involverade parter såsom publiken, journalister och redaktioner. Men vilken betydelse kommentarfunktionen kommer att ha i framtiden är fortfarande oklart menar forskare.

I den här studien har jag strävat efter att undersöka och få fram djupare kunskap om hur kommentarfunktionen används av läsare. Jag anser att den här studien är lyckad då jag har fått fram en hel del intressant information. Tidigare presenterad forskning och studier har varit användbara då de skapade en grund för att utveckla min egen studie. Tanken med att undersöka läsarkommentarer i två tidningar var dels på grund av intresse för området och dels för att jag ville bidra med ytterligare kunskap inom området. Det jag har lyckats åstadkomma med min studie är jag nöjd med. Men givetvis anser jag att studien går att utveckla och förbättra. Förutom det tycker jag också att fler studier bör göras inom området då det inte är helt fulländat, precis som andra forskare menar. Jag har under min arbetsgång försökt avgränsa mig för att undvika sidospår vilket är lätt hänt då ämnesområdet är så pass brett. Men att lyckas med detta har varit en utmaning då jag insett att det finns många olika infallsvinklar som man skulle kunna använda sig av för att göra studien bättre samt undersöka ämnet ännu djupare. Förslag på framtida forskning presenteras i följande stycke.

Framtida forskning

Framtida forskning skulle kunna vara att genomföra en liknande studie men att kanske fokusera på att både intervjua och undersöka läsarna bakom dessa läsarkommentarer i kommentarfunktionen. Då hade man kunnat ta reda på vad för preferenser läsarna har och hur dessa preferenser kan påverka hur läsare väljer att uttala sig i det pågående samtalet som förekommer i kommentarfunktionen. För att göra det hela mer intressant och komplicerat hade man kunnat välja flera olika nyhetshändelser och jämföra dessa med varandra. Dessutom skulle man kunna ta del av en större mängd tidningar. Ett annat förslag är att istället för tidningar vore det intressant att använda sig av andra medier såsom webbteve till exempel och på det viset jämföra olika interaktiva funktioner.

7. Referenser

- Bruhn, Jensen, Klaus (översättning: Per Larsson) (2009) *Medier och samhälle, en introduktion*. Lund, Studentlitteratur AB.
- Bergström, Annika (2008) *Användare I webbjournalistiken*.
- Bergström, Annika (2008) *The Reluctant Audience – Online Participation in the Swedish Journalistic Context*. I Westminsters Papers in Communication and Culture, maj 2008.
- Bergström, Annika (2008) *Webb 2.0 – Om deltagande online*. I Holmberg
- Ekström Mats, Larsson, Larsåke (red)(2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund, Studentlitteratur AB.
- Falkheimer, Jesper m.fl. (2009) *Kriskommunikation*. Malmö, Liber AB.
- Fiske, John (översättning: Lennart Olofsson) (2007) *Kommunikationsteorier, en introduktion*. Stockholm, Wahlström & Widstrand.
- Findahl, Olle (2010) *Svenskarna och Internet 2010: Danagårds grafiska 2010*.
- Gripsrud, Jostein (2002) *Mediekultur, mediesamhälle*. Daidalos, Uddevalla.
- Habermas, Jürgen (översättning: Joachim Retzlaff) (1948) *Borgerlig offentlighet kategorierna "privat" och "offentligt" i det moderna samhället*. Lund Arkiv, moderna klassiker.
- Hadenius, Stig m.fl. (2008) *Massmedier, Press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. Stockholm, Ekerlids förlag.
- Hedman, Ulrika (2009) *Läsarmedverkan: Lönande logiskt lockbete. Nättidningarnas användarskapade innehåll ur ett redaktionellt ledningsperspektiv*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG), Göteborgs universitet. Arbetsrapport nr 56.
- Hermes, Joke (2006). *Citizenship in the Age of the Internet*. European Journal of Communication.
- Lundgren, Kristina m.fl. (1999) *Nyheter – att läsa tidningstext*. Stockholm, Ordfront förlag.
- Paulussen Steve och Ugille Peter (2008) *User Generated Content in the Newsroom: Professional and Organizational Constraints on Participatory Journalism*. Westminster Papers in Communication and Culture, London.
- Svensson, Anders (2007) *Från norra ståplats till cyberspace: en beskrivning av en diskussion på Internet om ishockey utifrån ett offentlighetsperspektiv*. Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet. Kungälv, Livréna.
- Østby, Helge m.fl. (2004) *Metodbok för medievetenskap*. Malmö, Liber.

8. Bilagor

8.1 Nyhetsartiklar från Dagens Nyheter och Aftonbladet

- **”Vaccination ökar risk för sömnsjuka” 2011-02-01 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/nyheter/vetenskap/vaccinering-kan-ge-narkolepsi>
- **”Små barn ska vaccineras” 2009-11-06 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/sma-barn-ska-vaccineras>
- **”Bara män döda i influensan” 2009-11-06 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/bara-man-doda-i-svininfluensan>
- **”Vaccinering startar vecka 42” 2009-09-29 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/vaccinering-startar-vecka-42>
- **”Svininfluensavaccinet är försenat” 2009-09-17 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/svininfluensavaccinet-ar-forsenat>
- **”Staten sparade en kvarts miljard på vaccinavtalet” 2009-07-21 – Dagens Nyheter**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.dn.se/ekonomi/staten-sparade-en-kvarts-miljard-pa-vaccinavtal>
- **”Besked idag: En vaccindos räcker” 2009-11-06 – Aftonbladet**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/vaccinguiden/article12093735.ab>
- **”Narkolepsi i tolv länder” 2011-02-08 – Aftonbladet**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.aftonbladet.se/halsa/article12564084.ab>
- **”Svenska metoden får beröm” 2009-12-04 – Aftonbladet**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/svininfluensan/article12167568.ab>
- **”Hela världen kan drabbas” 2009-04-26 – Aftonbladet**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article11789228.ab>
- **”Svinvaccinet kan kosta 300 kronor” 2009-07-15 – Aftonbladet**
Artikeln ursprungsadress:
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article11919329.ab>

8.2 Frågebatteri vid analys av nyhetsartiklar och läsarkommentarer

Vid analys av nyhetsartiklar ställs frågor till nyhetstexten. Samma princip gäller vid analys av läsarkommentarer.

Frågebatteri för nyhetsartiklar

Frågor gällande textens ämne, struktur och språklig utformning av innehållet.

1. Vad handlar nyhetstexten om?
2. Hur är texten framställd, disposition? (Emfatisk struktur?)
3. Hur är texten vinklad och vad är det för typ av text?
4. Vad för ordval används?
5. Textens stil, ton?
6. Hur vänder sig texten till läsaren?

Frågebatteri för läsarkommentarer

1. Vad handlar kommentaren om?
2. Vad vill läsaren ha sagt? Hur väljer läsaren att framföra sin åsikt/mening?
3. Hur är tonen i läsarkommentaren?
4. Vad för argument använder läsaren för att stärka sin åsikt?